

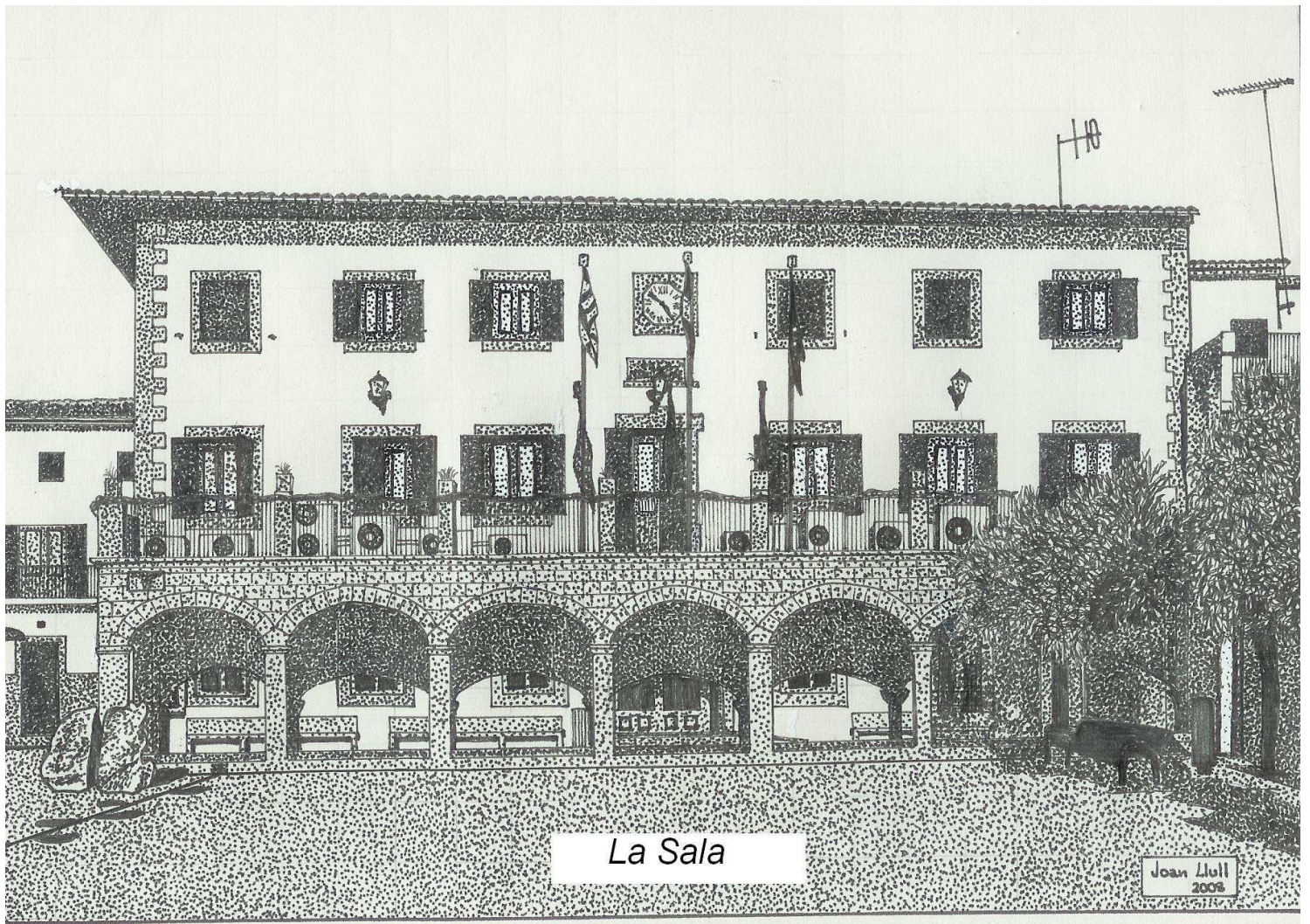
flor de card

Sant Llorenç des Cardassar * Febrer del 2008 * núm. 356

En aquest número:

- * La revista entrega la Flor de Card als Donants de Sang de Sant Llorenç
- * Jeroni Llambias parla de l'Aliança de Civilitzacions
- * Els ciurons d'en Víctor, a cura de Guillem Pont
- * Joan Lull acaba amb la classificació dels carrers de Sant Llorenç
- * Els llimbs, el purgatori i l'infern segons Ignasi Umbert
- * Pau Quina comenta la proposta de Rajoy sobre els immigrants
- * Tomàs Martínez compara la quaresma amb el ramadà i el yom kippur
- * Ante diem bis sextum Kalendas Martias, per Xavier Villalobos
- * Els Trescadors van al Morro d'en Pelut i a la Cuculla de Fartàritx
- * Jeroni Galmés parla d'un estudi sobre la tomàtiga de ramellet
- * El Consell Parroquial presenta el programa d'actes de la Setmana Santa
- * Isabel Muñoz comença una sèrie d'entrevistes amb alemanys residents
- * Les marededéus romàniques, a cura de Josep

La Sala

Joan Lull
2008

Rotondes

No hi emporta esser gaire observador per adonar-se que les rotondes que envolten Sant Llorenç són les més mal cuidades de tota la carretera de Palma. Així com algunes disposen d'una tela opaca que evita el creixement de l'herba -que està coberta de grava, pedres planes o macs de torrent grossos-, les nostres ofereixen un aspecte realment deplorable, plenes d'herba seca o verda segons les arribi o no l'esquitxada i només les segueu quan ja criden poderosament l'atenció.

La de Can Robí, a més, ha anat perdent rails amb cada ventada i a hores d'ara un ja no sap què hi pinten els pocs que hi queden, si és que encara n'hi ha algun de dret. La de la carretera de Son Carrió, com ja hem comentat altres vegades, a més d'haver deixat l'antic pont fet una llàstima, ofereix un aspecte que recorda massa el jou i les fletxes de l'antic règim.

Si a tot això hi afegim la gran quantitat d'anuncis que envolten la carretera i les rotondes, tots ells antiestètics i perillosos per tal com distreuen els conductors, tendrem un panorama que s'allunya molt del que la gent sol entendre per bon gust.

No hi ha una empresa que cobra pel manteniment d'aquests espais? Idò per què les de Sant Llorenç estan tan abandonades? Qui toca fer-los complir el contracte? Nosaltres creiem que és el Consell de Mallorca, però si aquest no se'n cuida com caldria esperar, passa d'hora que l'Ajuntament els pegui una bona estirada d'orelles.

Memòria històrica

Fent costat a la petició d'un col·lectiu que s'havia format expressament, fa més d'un any que l'Ajuntament va prendre la decisió d'erigir un monument en memòria de les víctimes de la guerra, sobretot les republicanes. Es va fer un ple extraordinari que va omplir el saló d'actes de parents d'aquestes víctimes, que escoltaren emocionades les declaracions dels polítics i se'n tornaren a caseva convençudes que a la fi s'havia tancat una vergonyosa pàgina de la nostra història. A hores d'ara, però, no tenim constància que s'hagi fet res, i ni tant sols que se n'hagi tornat a parlar.

Que se n'han oblidat o esperen que hi torni haver eleccions municipals per posar de bell nou el tema damunt la taula? No és necessari gastar-s'hi molts de dobbers, si les arque van escasses, però que el poble compti amb un indret dedicat a la seva memòria, sí que ho és, just i necessari, i més tenint en compte que ho aprovaren per unanimitat.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Correu electrònic: flordecard@premsaforana.cat

Telèfon: 971 569119

Publicitat: Ignasi Umbert: 670 355462

Febrer del 2008 - Número 356

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació cultural Flor de Card

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció:

Felip Forteza

Antònia Galmés

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

Ignasi Umbert

Col·laboren

Joan Lluïa	La Sala	Portada
	Els carrers de Sant Llorenç	6
Josep Cortès	Sopar d'aniversari	3
	Tal dia com avui	24
	Marededéus romàniques	32
Jeroni Llambias	Aliança de civilitzacions	4
Guillem Pont	Els ciurons d'en Víctor	5
Ignasi Umbert	Llimbs, purgatori, infern...	8
Pau Quina	Els immigrants d'en Rajoy	9
	Esports	22
Tomàs Martínez	La Quaresma ja és aquí	10
Xavier Villalobos	Ante diem bis sextum...	12
Pere Orpí	Germà somni	13
Francisca Ramon	Morro d'en Pelut	14
Encarna Palazón	Cuculla de Fartàritx	15
Pere Maaimó	Als Trescadors	15
Jeroni Galmés	Tomàtica de ramellet	16
Clàudia Umbert	Resultats del Cardassar	17
Ramon Rosselló	Història	18
Consell Parroquial	Setmana Santa	19
Isabel Muñoz	Edda Hermann	20
Mendi Ambient	El vell marí	21
Correu-e	Du llu espic anglès?	23
Crom el Nòrdic	Pau de Tars	24
Caçadors	Fi de temporada	25
L'escola	Excursions	26
Joan Mascaró	Poesies	27
Margalida Fiol	Pàgina infantil	28
Joan Roig	Tertúlia de cafè	30
Nicolau/Simonet	Demografia	31
Esquerra Unida	Sa Punta	31
Maria Bel Pont	Biblioteca	34
Xesc Umbert	El temps de febrer	35
OCB	Tast de vins	36
Bel Nicolau	Comptabilitat	
	Distribució	

El 23 de febrer es va celebrar el tradicional sopar d'aniversari de Flor de Card, que enguany commemorava els 36 anys de vida de la revista. La festa va tenir lloc al restaurant Oassis, de Sa Coma i hi assistiren una trentena grossa de col·laboradors i simpatitzants.

A les postres es va fer entrega de la *Flor de Card* a Joan Font, en representació dels donants de sang de Sant Llorenç, a qui anava dirigit el reconeixement de mèrits d'enguany. Vet-aquí la nota que va llegir Josep Cortès:

"La Germandat de Donants de Sang de Mallorca és una associació no lucrativa (ONL), que va néixer a Palma el febrer de l'any 1973, al si de la Seguretat Social. L'impulsor va esser Angel Lobo, però la seva sobtada mort no li permeté dirigir-la ni tan sols des del començament, per la qual cosa el primer president va esser Jeroni Albertí. El seu objectiu principal és, com es pot deduir del nom, fomentar els hàbits de solidaritat social i estimular la donació altruïsta de sang a l'illa de Mallorca. I és precís ressaltar la paraula altruïsta, ja que des del 1974 es va comunicar a Son Dureta que el banc de sang no en compraria més, com anava succeint fins aleshores. Val a dir, per tant, que la sang dels donants no es ven ni es compra; el que sí té un cost és el seu tractament i la seva conservació, per la qual cosa és lògic que els hospitals i clíniques es facin càrrec d'una part d'aquestes despeses.

Continuant amb aquest petit resum, direm que un any després de la seva constitució, pel febrer de 1975, començaren les sortides als pobles, entre els quals es troba el nostre, Sant Llorenç, que de la mà de Bartomeu Sureda va agafar les missions fins el 1999, en què el va substituir Joan Font, aquí present. La xarxa actual de col·laboradors -o encarregats- a tota l'illa supera els 400 voluntaris, que aporten la seva feina de manera desinteressada.

Des del desembre de 1987 fins

fa poc temps ocupà la presidència Víctor Gistau, exceptuant un parèntesi de 2 anys entre 1999 i 2001, en que el càrrec va esser ocupat per Pere Vallespir, quan el primer va esser nomenat director de la Fundació del Banc de Sang. Gistau va donar un gran impuls a la Germandat, habilitant una unitat mòbil per fer les sortides als pobles, modernitzant els serveis i impulsant la unificació dels donants de la Seguretat Social amb els de la Creu Roja, l'any 1993. El 1998 va constituir la Federació Balear, quan s'agruparen les germandats de Mallorca, Menorca i les Pitiüses.

Cal aclarir que una cosa és la Germandat i l'altra el Banc de Sang, que també emmagatzema Teixits i Llet. La primera se'n cuida de recollir la sang dels donants i el segon, a través d'una fundació, de distribuir-la i processar la producció dels components sanguinis bàsics: concentrat d'hematies (per al tractament de l'anèmia i les hemorràgies), plasma (per als malalts amb problemes de coagulació), plaquetes (principalment per als qui pateixen càncer o leucèmia) i crioprecipitats (per al tractament de l'hemofília). Actualment, la Fundació està regida per un Patronat, integrat per representants de la Conselleria de Salut (el conseller n'és el president), d'Ib-Salut, de la Creu Roja, del Col·legi de Metges, del Col·legi de Farmacèutics i de la Federació Balear de Donants de Sang, a més del gerent, l'administrador de la Fundació i el secretari, que participen

amb veu però sense vot. És el centre que dona servei a tots els centres hospitalaris i clíniques de les illes.

La Germandat de Donants de Sang té actualment uns 70.000 donants censats -encara que potser alguns ja no es trobin en actiu-, que proporcionen més de 30.000 bosses de sang a l'any. Per esser-ne membre és necessari tenir entre 18 i 65 anys, no pesar menys de 50 kg i no patir cap malaltia que comporti haver de prendre determinants

medicaments incompatibles amb la donació. Els homes poden fer quatre donades cada any i les dones 3, i entre donació i donació han de passar un mínim de 2 mesos. S'ha de dir que a Mallorca es necessiten més o manco 150 bosses diàries de sang, per això, a més de les passades que es fan cada trimestre per cada poble, sovint es reben demandes extraordinàries per atendre les necessitats puntuals dels hospitals.

A Sant Llorenç hi ha 308 donants associats i durant l'any 2007 es presentaren 355 persones, que feren un total de 305 donacions. A Son Carrió se'n feren 77 i a Sa Coma 85, constituint un total de 467 donacions de sang, algunes de les quals corresponen als 19 donants nous que durant l'any 2007 s'hi han incorporat en el nostre terme municipal. Moltes d'aquestes persones s'apuntaren a la Germandat perquè en algun moment de la seva vida hagueren de menester sang i en trobaren; d'altres, simplement per contribuir de manera anònima a les necessitats de sang; cadascú té les seves pròpies motivacions i tan vàlida és l'una com l'altra.

A tots aquests llorencins que de manera desinteressada contribueixen periòdicament a donar una part de la seva sang per ajudar a algú que no coneixen, la revista ha volgut fer públic el seu reconeixement, atorgant-los la *Flor de Card* d'enguany, que en nom seu recollirà Joan Font, el cap visible de la Germandat a Sant Llorenç".

Aliança de civilitzacions

Jeroni Llambias

Els dies 15 i 16 de gener passat tingué lloc a Madrid el primer Fòrum d'Aliança de Civilitzacions. A més del president del Govern espanyol i del primer ministre turc i del secretari general de l'ONU, hi participaren representants governamentals, representants de societats civils, empresarials i religioses de més de 63 països, que tots plegats sumaren més de 350 participants; junts reflexionaren sobre la manera de superar la divisió entre països i cultures i promoure l'enteniment mundial, posant especial esment a la relació entre el món islàmic i l'Occident. Aquesta iniciativa compta amb el suport de més de 70 països.

Hi ha hagut "insensibilitats" polítiques que han fet certa befa d'aquestes iniciatives o, almenys, de les primeres passes, que certament encara són confuses i insegures, però que suposen un intent seriós de posar les bases per un més gran coneixement mutu entre cultures i civilitzacions, evitar conflictes i solucionar les dificultats per la via del diàleg.

Per comprendre millor el que suposa aquest camí emprès, aquí teniu algunes dades que ajuden a comprendre aquesta iniciativa d'Aliança de Civilitzacions que l'Assemblea General de les Nacions Unides ha fet seva, amb el patrocini conjunt d'Espanya i Turquia, després que el President espanyol la proposés l'any 2004 a dita Assemblea de la ONU.

És evident que observam una tensió entre l'Orient i l'Occident, almanco entre sectors més radicals d'una i altra banda. Aquests conflictes i dificultats donen peu a dos discursos diferents i oposats:

-Uns parlen "d'enfrontament entre civilitzacions" i de la impossibilitat d'integrar

el món musulmà dins l'occident. Aquest és el discurs que ja aparegué l'any 1991 per boca del nord-americà Samuel Huntington i que actualment l'ha fet extensiu a altres grups culturals com el xinesos o hispanoamericans. Aquestes idees són seguides per molts dels dirigents nord-americans d'aquest moment, que pertanyen a noves sectes d'aquells indrets. Tota aquesta gent aboca per solucionar aquests conflictes des de una posició de poder, imposant-se per la força. Ells que es consideren "els bons" han de sotmetre i dominar "l'enemic" que tenen al davant i que és "el dolent". A "l'enemic" l'han de sotmetre o l'han de destruir.

-Uns altres parlen "de diàleg i aliança de civilitzacions" com un camí de trobada per la via de la justícia, la igualtat i solidaritat, des de la convicció que a "l'altre món" només li podem fer entendre moltes coses des del tracte solidari entre iguals, però mai des de una posició de força i de poder. Fou l'ex-president de l'Iran, el reformista Mohammed Jattamí, el primer en proposar "un diàleg entre civilitzacions, cultures i tradicions". Existeix un Islam majoritari obert al diàleg, que demana i necessita un diàleg fèrtil amb la resta de tradicions. El mateix Alcorà diu (49,13): "Vos hem fet tribus i nacions per què us reconegueu els uns als altres". Són molts els intel·lectuals i les persones que pensen que aquest és l'únic camí de futur. Un diàleg a on les religions poden jugar un paper important, ja que els musulmans i els cristians pertanyen al mateix arbre religiós. La gran dificultat per resoldre els problemes actuals és la ignorància mútua. Per acostar-nos és necessari conèixer-nos. No ens podem ignorar per més temps, cristians i musulmans compartim unes mateixes responsabilitats morals. Existeixen uns camins comuns que uns i altres hem d'aprofundir. Tenim un llenguatge comú profètic que, des de Abraham fins a Mahoma, passant per Jesús es pot resumir així: La creença en un sol Déu Únic, la dignitat del gènere humà, el respecte a la creació i l'exigència de la justícia.

El Forum d'Aliança de Civilitzacions respon positivament a aquest se-

gon plantejament. Segurament és l'hora de deixar de mirar el món des de la superioritat i ànsies de domini i començar a avançar junts des de la igualtat, la solidaritat i la justícia, fent córrer el vel de la desconfiança i dels particularismes sectaris.

Per acabar, veieu el testimoni d'algunes persones que, juntes, col·laboren amb "Sevilla Acoge", Associació no confessional que es posà en marxa l'any 1984 i que entre altres accions promou la relació entre persones de diferents cultures i religions:

-Ibn Arabi: "A altre temps, jo rebutjava el proïsme si no practicava la meua religió. Ara el meu cor s'ha convertit en un receptacle de totes les formes: és prada de les gaseles i claustre dels monjos; temple dels ídols i "kaaba" dels pelegrins; Taules de la Llei i Plecs de l'Alcorà. Perquè professo la religió de l'Amor i vaig a qualsevol indret a on vagi la seva cavalcadura, ja que l'amor és el meu credo i la meua fe".

-Ousseynou, del Senegal: "Convivint junts experimentem el reconeixement en la diferència. A l'Associació no em sent "Musulmà", em sent còmode, ja que aquí ningú em recorda amb cap gest la meua diferència de religió. Així és més fàcil la relació. Sense amagar la diferència, no hi ha ningú a davant meu que em digui "què estrany ets"...Per exemple, a les parets hi ha cartells amb versets de l'Alcorà: això et fa créixer l'autoestima i t'anima a ser el que ets".

-Omar, marroquí: "Treballar en un ambient de persones creients, amb independència de la fe que té cadascú, ja és una bona base per jo. Quasi tots partim d'una mateixa arrel creient. Partint d'aquesta mateixa creença les aportacions que fas aquí, es diferencien de les que fas fora d'aquest àmbit comú a tots. Tenim moltes coincidències i això és un instrument que facilita la tasca de la solidaritat".

Tan de bo, amb els temps puguem recollir molt més testimonis de confiança mútua i enteniment, i els occidentals cristians i catòlics siguem subjectes agents d'afirmacions semblants a les de Ibn Arabi, de Ousseynou i Omar.

Els ciurons d'en Víctor

Guillem Pont

En Víctor és un jove simpaticot i ben plantat. Estudiant de tercer curs de Biologia és i se sent el centre del Cosmos tant si està amb els seus amic, com si està amb la família o a classe.

De família benestant, no és afectat de preocupacions de pervivència; i a l'estiu, i després del pertinent curs que li regala un títol, li agrada matar el temps fent de monitor de colònies i campaments. No és una bona feina, però a més de guanyar pels "mals gastós", s'ho passa bé jugant amb els infants. I a més té ocasions per sincerar-se, amb na Maria, na Bel, na Cristina... i, si hi ha sort, rebre devolució emocional a les seves confidències vitals. Res de nou.

Alt, cabells llisos i llargs, barba de dos o tres dies, ulls de mora... no és un virtuós de la guitarra, però la rasca amb inseguretat per acompanyar unes poques cançons. No és d'aquells que marregen pel seu activisme, per les seves ganes de fer coses i més coses, però es deixa portar cap a les feines i les activitats, sobretot si és convidat per una veu dolça i amorosa. Ni s'enfada ni es posa nerviós, va fent una cosa rere l'altra fora fues ni emoció.

Des de lluny es detecta que els seus millors moments són a les vetlades, quan els nins ja dormen, a la piscina, o en els pocs moments en què pot conversar amb els companys (millor companyes) de tasca o quan pot arribar a les confidències sobre el seu ser, penar i creure, sense voler dissimular ni amagar el seu caràcter dominador, seductor, amb tendències a xerrar més que a escoltar i a rebre més que a donar.

Aquell horabaixa, just quan les figueres deixen filtrar algun raig de sol baix per les baldanes, es mostrava cap baix i entristit. Havia triat com a confident na Cristina, una atlota baixeta i senzillona, d'ossada prima, estudiant de psicologia que, adesiara rejevava amb ell.

Agafant-la del braç, l'havia apartada del grup, mentre feien el camí de retorn després de l'excursió a la cova de s'Ho-

monet. Li comentava que s'havia dolgut quan el director li havia retret que els infants de la seva taula, a diferència dels infants de les altres taules, no havien tastat els ciurons que els havien donat a migdia com a primer plat del dinar.

I què podia fer ell si els ciurons no havien agradat als nins del seu grup! - T'assegur, deia a na Cristina qui escoltava amb atenció, que no m'he cansat de dir-ho: atlots menjau ciurons que són molts bons!

De banda justificar amb vehemència la seva postura i dedicació a l'apostolat perquè els nins menjassin els maleïts ciurons, després de llarga conversa i en uns moments que no se sabia ben bé si era de feblesa o d'intent d'apropament a na Cristina, en Víctor va demanar consell: -I tu com t'ho has muntat perquè els teus en menjassin? Ben mirat era una pregunta d'estricta cortesia centrada molt més en l'interès de saber la sintonia que pogués tenir na Cristina amb els seus raonaments que no en escoltar la possible resposta que aquesta pogués donar en relació al tema dels ciurons.

Na Cristina li comentà que ella no havia tengut cap problema ni entenia el que havia pogut passar a la taula d'en Víctor, puix tot els ciurons eren de la mateixa olla i que havien resultat saborosos, normals, com a ciurons... Solament havia tengut un petit problema amb na Dada, aquella nina menjamiques que havia apartat les verdures i solament havia menjat els ciurons, triat d'en un en un, amb la punta de la cullera. Però

que tots els altres els s'havien menjat bé; fins i tot alguns, com en Bernat, havien repetit dues i tres vegades.

Quan en Víctor detectà que na Cristina trespava per posicions alienes a la seva manera de pensar, desvià l'atenció i es centrà en els ulls, les celles, els llavis, la veu de na Cristina...

Quan ella parà de parlar, en Víctor, que no havia escoltat res del que li havia dit na Cristina, continuà amb la seva argumentació: continuava sense entendre el que havia pogut passar. No parava de cercar, amb argumentacions racionals, perquè el Director li havia cridat l'atenció per una collonada com aquesta ni per què els infants, llevat de dos o tres, no li havien fet gens de cas i havien tirat la platada, gairebé sencera en el poal de les restes de verdura.

Insistia en cercar la complicitat emocional de na Cristina, però aquesta no li oferia concessions puix el seu grup, i els altres grups, havien tengut un comportament, diguem-ne, normal.

I així, van continuar passa rere passa, amb la mirada controlant els infants, i amb l'esperit i els raonaments en les converses paral·leles fins que van arribar a la casa, on es van haver de centrar en arreplegar o ordenar cantimplors i restes del berenar.

A en Víctor li havia agradat parlar amb na Cristina. Tenia la sensació de sentir-se escoltat, malgrat no havia trobat remei ni justificació al que havia passat amb els ciurons; i per això, per no trobar justificacions lògiques, se sentia una mica trist i també enfadat amb el qui li havia cridat l'atenció (Què puc fer jo si no en volen menjar!).

El que no va comentar en Víctor en cap moment és que ell no n'havia menjats mai de ciurons. No li agradaven; no sabia perquè però no en volia. Tampoc no va saber establir relació entre el que ell feia i el que feien els infants del seu grup, i tot malgrat les persistents recomanacions: menjau-ne que són molts bons!

Els carrers de Sant Llorenç (i II)

Joan Lluïl Vives

El mes passat em centrava en les vies del poble de Sant Llorenç. Parlaré ara de les de la resta del municipi, és a dir, Son Carrió i la Costa Llorencina. Deia que a tot el municipi hi ha registrades 255 vies, de les quals 87 corresponen al poble de Sant Llorenç. De les 168 restants, 22 pertanyen a Son Carrió i 146 a la Costa (S'Illot, Son Moro, Cala Millor i Sa Coma).

SON CARRIÓ

Pel que fa als carrers de Son Carrió, no veig gaire diferència amb els de Sant Llorenç. Pensem que són dos pobles típics d'interior i de característiques semblants. Tots dos tenen vies amb noms abstractes, geogràfics, de l'indret on es troben o directament relacionats amb construccions, edificis o

altres elements, noms de personatges cèlebres o referits a les característiques urbanístiques dels carrers, etc. Així i tot, la referència carrionera al personatge bíblic de Verònica no té cap equivalent a Sant Llorenç.

De les 22 vies, 21 apareixen amb la denominació de "carrer" i 1 amb la de "lloc". Si no es diu el contrari es tracta de carrers. N'he fet la següent classificació "temàtica", igual que vaig fer amb les de Sant Llorenç:

- 1- NOMS ABSTRACTES (1):
Alegria
- 2- NOMS GEOGRÀFICS (1):
Mallorca
- 3- NOMS DE L'INDRET ON ES TROBA EL CARRER O DIRECTAMENT RELACIONATS AMB CONSTRUCCIONS, EDIFICIS O ALTRES ELEMENTS (5):
Estació; Ferrocarril; Mar; Portocristo; Putxet
- 4- NOMS DE PERSONATGES CÈLBRES SENSE VINCULACIÓ DIRECTA AMB SON CARRIÓ (5):
Costa i Llobera; Cristòfol Colom; Mossèn Alcover; Anselm Turmeda; Ausiàs March
- 5- NOMS REFERITS A LES CARACTERÍSTIQUES O LA FUNCIÓ DELS CARRERS DES D'UN PUNT DE VISTA URBANÍSTIC (1):

Major

6- NOMS DE FLORS, PLANTES, ARBRES O SIMILARS (2):

Ametlers; Clavell

7- NOMS D'ELEMENTS O ESDEVENIMENTS HISTÒRICS (2):

La Pinta; La Niña

8- NOMS DE VENTS, DE PUNTS CARDINALS O SIMILARS (2):

Llevant; Sol

9- NOMS REFERITS A PERSONATGES MITOLÒGICS O BÍBLICS (1):

Verònica

10- NOMS DE COSTUMS TRADICIONALS O SIMILARS (1):

Sant Antoni

11- ALTRES (1):

Disseminats Son Carrió (lloc)

COSTA LLORENCINA

La Costa Llorencina és un món a part. Està constituïda per nuclis sorgits en bona part gràcies al turisme que s'inicià a partir dels anys seixanta del segle passat. El terme "costa" és útil a l'hora d'incloure totes aquelles zones del terme que no són d'interior. Tanmateix, som conscient del risc que suposa posar dins el mateix calaix nuclis tan diferents com S'Illot (amb una part més semblant a un poble que a una zona turística), Cala Millor, Sa Coma i Son Moro.

La Costa inclou, com vaig dir, les dues tercers parts de vies del nostre municipi. És, a més, la zona que presenta més diversitat: carrers, llocs, avingudes, passejos, places, camins, carreteres i polígons. Tot i la varietat de noms que hi ha, gairebé la meitat (69) s'inscriuen dins l'apartat que he qualificat de "flors, arbres, plantes o similars" (i n'hi ha de ben exòtics, per cert!). Hi ha noms tradicionals i ben bonics, però també n'hi ha que tenen el nom de l'establiment hoteler que s'hi ubica (Sumba, Borneo, Castell, Hipocampo, etc.).

Passaré ja a fer-ne la classificació per "temes". Només específic de quin nucli són si el nom apareix en dos nuclis diferents (el de Tramuntana, per exemple, es repeteix a S'Illot i a Sant Llorenç):

1- NOMS ABSTRACTES (4):

Bonança; Primavera; Bon Temps (avinguda); Bella Vista (avinguda)

2- NOMS GEOGRÀFICS (1)

L'Alguer

3- NOMS DE L'INDRET ON ES TROBA EL CARRER O DIRECTAMENT RELACIONATS AMB CONSTRUCCIONS, EDIFICIS O ALTRES ELEMENTS (29):

Arenal; Borneo; Mar (passeig); Platja; Platja Cala Millor; Sa Coma (avinguda); Sumba; Dunes; Golf; Marina; Riuet; Punta de n'Amer (passeig); Cala Nau; Castell; Estanyol; Son Galta; Costa de na Capirrona; Roca; Futbol (avinguda); Regador; Prat; Canaleta; Pont; Hipocampo; Porto Cristo-Son Servera (carretera); Pont d'en Fava; Torre Nova (carre-

tera); Son Moro Vell (camí); Espona

4- NOMS DE PERSONATGES CÈLEBRES SENSE VINCULACIÓ DIRECTA AMB LA COSTA LLORENCINA (3):

Cristòfol Colom (avinguda); Josep Maria Llompart; Ramon Llull

5- NOMS DE FLORS, PLANTES, ARBRES O SIMILARS (71):

Rosella; Flor; Olivera (Son Moro); Alzina; Arboceres; Atzeroles; Card; Càrritx; Dàlies; Estepes (plaça); Garballó; Gatoses; Ginjoler; Heura; Llampúdol; Matès; Murta; Murtons; Morers; Nespleres; Olivera (Sa Coma); Oms; Palmeres (avinguda); Polls; Romaní; Savines (avinguda); Ullastre; Acàcies; Bedolls; Castanyers; Clavells; Palmera; Gardènies; Geranis; Margalides; Oliveres; Or-

quídies; Pins; Pomes; Roselles; Salzes; Tarongers; Til·lers; Tulipes; Aritja; Alzines; Arboç; Avets; Baladres (Sa Coma); Eucaliptus; Falguera; Ficus; Garrover; Gessamins; Liles; Mare-Selva; Mimoses; Roure; Saules; Tamarell (Sa Coma); Savinar; Teixos; Xiprers; Alfabeguera; Anèmones; Camèlies; Fonoll; Lliris; Argelaga; Noguer; Roses

6- NOMS D'ELEMENTS O ESDEVENIMENTS HISTÒRICS (2):

Caravel·les; La Santa Maria

7- NOMS DE VENTS, DE PUNTS CARDINALS O SIMILARS (11):

Llevant (Son Moro, avinguda); Sol Naixent; Gregal (S'Illot); Llebeig; Llevant (S'Illot); Mestral; Migjorn; Ponent (S'Illot); Rosa dels Vents; Tramuntana (S'Illot); Xaloc

8- NOMS D'ANIMALS (3):

Alosa; Dofí; Flamenc

9- NOMS D'OBJECTES (2)

Àncora; Veles

10- NOMS DE COSTUMS TRADICIONALS O SIMILARS (1):

Fogueró

11- NOMS REFERITS A PERSONATGES MITOLÒGICS O BÍBLICS (1):

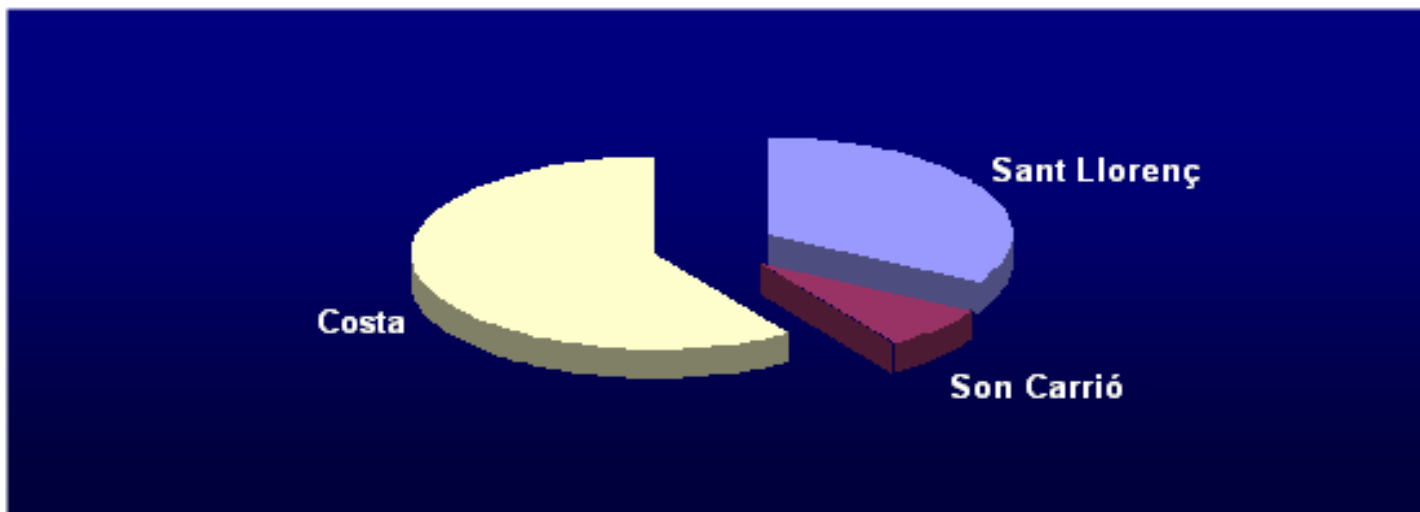
Neptú

12- NOMS D'ELEMENTS DE LA NATURA (6):

Copinya; Foc; Llum; Estel; Aigua; Lluna

13- Altres (12):

Disseminats (Son Moro, lloc); Disseminats (S'Illot, lloc); Disseminats (Sa Coma, lloc); Polígon 1; Polígon 2; Polígon 3; Polígon 4; Polígon 5; Polígon 6; Polígon 7; Polígon 8; Polígon 9

Proporció de vies segons el nucli de població

Llimbs..., purgatori..., infern...

Ignasi Umbert

Durant aquestes passades setmanes, una de les notícies polítiques que més rebombori ha creat ha estat, sens dubte, la carta que la Conferència Episcopal Espanyola va fer pública, una nota als catòlics espanyols -he de suposar que era tan sols per als catòlics-, allà on instruïa, de forma subliminal, a quin o a quins partits s'havia de votar, disfressant la nota amb la clàssica verborrea de paraules per a què semblés que el clero està totalment al marge de les qüestions polítiques i que tan sols es preocupa de les qüestions estrictament espirituals, quan en realitat és tot el contrari, ja que, econòmicament, d'haver-hi un govern d'un partit o altre hi pot haver molta diferència i les enormes subvencions de les quals pot gaudir l'Església Catòlica podrien perillar. Aquesta és la manera que utilitzen el Vaticà i els seus representants a l'hora de preservar els seus interessos. Però no és aquest el tema del que volia parlar.

El 21 de juliol de 1996, el papa Joan Pau II, en la seva catequesi sobre l'infern, deia que aquest no s'havia d'interpretar com un lloc concret, com un lloc físic allà on van o aniran, segons la teologia o la doctrina catòlica, totes aquelles persones que moren, com diuen, en pecat mortal. Es tractaria de definir clarament la diferència entre el pecat mortal i el venial, cosa que això sempre ha estat subjecte dels designis de Roma. Quanta sang vessada des del moment en què Constantí li va donar el privilegi d'ésser l'única religió vertadera de l'imperi! Aquesta decisió, al llarg dels segles, ha costat sang a balquena i possiblement no hi hagi hagut altra religió amb tanta sang vessada en tota la història, sang vessada en nom de Déu i contra fills de Déu, ja que tots som fills

de Déu, ja siguin jueus, moros o cristians.

Joan Pau II deia a la seva catequesi el següent: "Les imatges amb les que a la Sagrada Escripura ens presenten l'infern s'han d'interpretar correctament. Expressen la total frustració d'una vida buida i sense sentit -la creença amb Déu-. L'infern, més que un lloc físic, indica una situació de solitud en que l'home arriba a trobar-se i d'aquells que lliurament i de manera definitiva s'allunyen de Déu, font de vida i d'alegria". Per això, la interpretació que cal fer és la de la situació en què es troben aquells que han comès un delictes, un delictes que està penat per la llei o per l'autoritat vigent. S'ha d'entendre com un sentiment de por a les conseqüències que això li pot dur davant aquestes autoritats, autoritats que li poden aplicar càstigs físics o morals davant la societat en què viu. Posaré un exemple: una persona mata o roba a una altra; al mateix moment del fet li entra la por a les conseqüències que aquesta acció li pot dur, són el que anomenem remordiments. Però, si un home o una dona tenen una relació sexual adúltera, que no els comporta cap conseqüència posterior, tant de tipus moral com social, aquestes persones van a dormir ben tranquil·les. Les dues accions van en contra dels preceptes que ens marca l'anomenada Llei de Déu: Èxode, C 20 v 13 i 14. En el primer cas, pot suposar la presó o, per ventura, la seva mort; en el segon cas, és una falta que, encara que tingui el mateix valor, la societat, especialment l'occidental, ho assumeix com un fet normal i les conseqüències estan lluny d'ésser les mateixes.

I ara ve el perquè d'aquest ar-

ticle. Quan el Papa Pius IX, durant el Concili Vaticà I, va fer que es declarés la seva infal·libilitat, a pesar de l'oposició de molts dels assistents, semblava que el Papa en qüestions de fe no s'equivocava mai; per això, jo em pregunto: si el Papa és infal·lible, o sigui, que no pot equivocar-se quan parla "ex-cathedra" -hem de suposar que tots els feligresos entenen aquesta paraula-, com és possible que el darrer Gran Inquisidor que ha tingut l'Església Catòlica, ara Papa Benet XVI, li esmeni la plana i digui que no, que l'infern existeix i que és un lloc ben concret i real. El que no ens diu és si ell l'ha vist mai, com moltes altres coses que l'Església Catòlica i altres religions ens han predicat durant milers d'anys. La idea de l'infern que avui té la gent no és altra que la de la imaginació i la idea que els pintors, especialment els renaixentistes, tenien d'ell. I per a mi, el vertader infern és aquí, a la terra: guerres, tsunamis, terratrèmols, sequeres, inundacions, fam, sides, assassinats a balquena, injustícies, desigualtats, usurpacions, robatoris, dolentia, etc., etc. Aquests són els vertaders inferns; la resta no és altra cosa que una manera que els diferents poders de les esglésies han posat al seu abast per atemorir les seves guardes perquè no botessin a les pastures del veïnat, i que vesteixen amb paraules grandiloqüents que poques persones entenen. Llimbs, purgatoris, inferns, cel, etc. són tan sols metàfores que en moltíssims casos ni ells mateixos han tingut en compte, i ni tant sols han sabut guardar les formes, quan no han canviat el vertader sentit etimològic de les paraules per convertir-les en instruments atemoritzadors. N'hi ha prou amb una ullada a la història per saber quin ha estat el comportament de molts d'aquests pastors amb el seu ramat. Per això, crec que l'infern és aquí, en aquest món, de l'altre no en sabem res perquè els qui hi han anat no han tornat per a contar-ho. El que importa és que un estigui tranquil amb la seva consciència i, si és ver que hi ha cel o infern, ja ens ho faran saber en ésser-hi; mentrestant, que no ens facin combrregar amb rodes de molí. Amén.

Els immigrants d'en Rajoy

Pau Quina

Dins el desgavell que és tot això de la campanya electoral, hi ha hagut una proposta que m'ha cridat l'atenció. Concretament, és la del líder del Partit Popular, Mariano Rajoy, referent a aquesta mena de contracte que pretén fer firmar als immigrants nous, exigint-los:

- Que compleixin les lleis (Oh!).
- Que acceptin els drets i les obligacions dels espanyols (Uau!).
- Que respectin els costums dels espanyols. (Yeah!)

Tot molt bonic i idealista, però si gratam un poc observarem que, al darrere de tot això, només hi ha una façana i que l'autèntic propòsit del PP és captar els vots de l'extrema dreta, perquè com a llei és la més inútil que he sentit mai (en poques paraules, és una bajanada). I no només per un aspecte.

Comencem pel principi. Resulta que el PP vol obligar a complir les lleis a tots els immigrants que arribin a Espanya. Que és que ara no hi estan obligats? Jo juraria que sí i, si fan alguna malifeta, són jutjats com qualsevol altre. On és, idò, la novetat?

Després, voldria saber què vol dir exactament això de "las costumbres españolas". Per exemple, es deu referir als toros, el flamenc i tot allò "serrano"? Perquè si és així jo som tan immigrant com qualsevol nouvingut. Realment, Espanya és un país massa complex per poder xerrar d'uns costums homogenis a tot el territori. I si ni tan sols nosaltres els coneixem ni els compartim, com els assimilaran aquests que arriben de terres tan llunyanes? En el programa de Cuatro que presenta Iñaki Gabilondo, el líder dels populars va explicar que quan

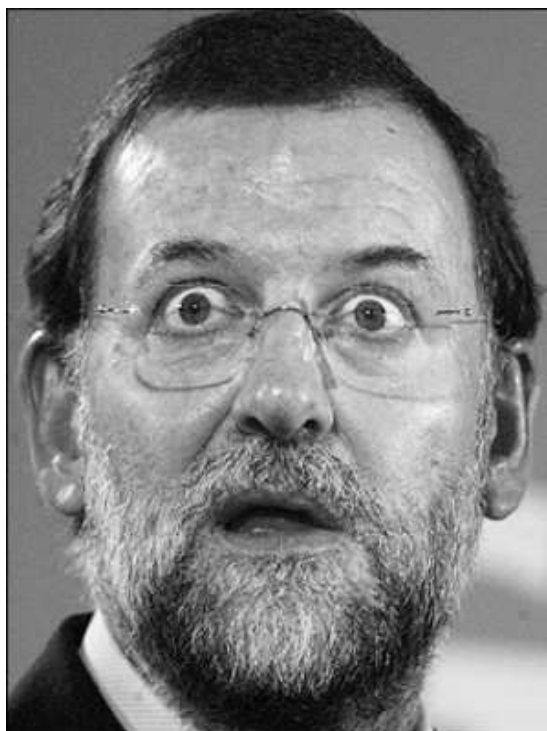
deia "costumbres españolas" es referia a coses com la prohibició de la poligàmia (que un home pugui tenir més d'una dona) o la censura de l'ablació (mutilació de part dels genitals). Que jo sàpiga d'espanyol això té ben poc. Li convendria al senyor Rajoy llegir-se la declaració de la UNESCO dels drets humans i veuria que això que va dir simplement són els pilars sobre els quals se sustenten els països desenvolupats des de ja fa molts d'anys. Però si a ell li ve de gust declarar-ho patrimoni nacional, dels seus ja en farà sopes.

Un altre handicap que troba a aquesta llei és el d'exclusió de classe. Si no ho he entès malament, obligarà a tots els immigrants a saber espanyol. Així, també deu incloure els immigrants benestants. Els Ronaldinhos de torn, els grans líders àrabs que habiten Marbella, molts de caps de societats anònimes... No sé vosaltres, però jo no m'imagino el senyor Rajoy pressionant aquesta gent perquè aprenguin la "llengua de la pàtria". Miam si serà com a França, que a la pràctica només han exigit tot això als de sempre (és a dir als obrers).

I per últim, abans d'exigir res, caldria predicar amb l'exemple. Si la majoria de peninsulars, quan vénen a viure a Mallorca, són incapaços d'aprendre la nostra llengua materna (la meva més sincera enhorabona als que sí ho fan) i adaptar-se a

la nova realitat que els toca viure, com hem d'obligar els immigrants a fer-ho? I, a més, el líder del Partit Popular és el primer que ho vol impedir reforçant el castellà a les Illes i incorporant l'opció d'escolaritzar els nins en castellà. Més valdria que arreglàssim ca nostra, abans d'anar exigint als altres...

Frase del mes: "Tots mereixem un respecte, però n'hi ha alguns que tenen dret a insultar-nos i nosaltres no tenim com respondre" (Evo Morales, president de Bolívia).

Don Mariano té unes idees ben extravagants

Ultramillor

Agència de viatges del grup A
Títol 999

Carrer del Sol, 19
Cala Millor-Mallorca
Tel. 971 585720

La quaresma ja és aquí

Tomàs Martínez

S'han acabat les festes dels darrers dies. L'enterrament de la sardina, a molts de pobles, diu adéu a les festes de carnaval. Començaran dies de penitència, de dejuni i abstinència: arriba el període quaresmal. Ja és aquí la quaresma. Quaranta dies, des del dimecres de cendra fins al dissabte sant, els diumenges no compten perquè són pasquals. Aquest període recorda els quaranta dies de dejuni de Jesús al desert. El poble, que preveia setmanes magres, ho expressava així a través del cançoner popular:

"Ara vénen set setmanes,
totes de menjar llegum
i llavors ve el costum
que es qui té xot fa panades".

Aquesta cançó fa referència a les privacions d'aquest temps: el dejuni i l'abstinència de menjar carn. Els dies de dejuni eren tots els dies de quares-

ma, excepte els diumenges. Els dies d'abstinència de carn eren tots els divendres de l'any i tots els de la quaresma. Antigament era costum de fer un dejuni penitenciar de menjars de rics i coses cares i privar-se d'algun luxe, costum o petit vici durant la quaresma, que podria tenir les mateixes arrels culturals que el Ramadà. Però per acontentar el poble, es van relaxar les lleis i es va limitar el dejuni al divendres. Les bul·les, dispenses de l'Església per poder menjar carn en determinats dies a canvi d'un pagament en metàl·lic, amb un cost variable segons la posició social del qui l'adquiria, feien que sols es prohibís la menjua de carn, greix (això exclou molts de dolços i pastes) i ous els divendres de quaresma. La gent menjava peix -sobretot bacallà- que era més barat i considerat menjar de pobres.

He recercat en un catecisme antic i he trobat aquests preceptes que no puc resistir publicar:

Y el cuarto (fa referència al manament de l'Església) **que es ayunar, ¿a quiénes obliga?** R: A los que han cumplido veintiún años.

P.: ¿Y cómo se ha de ayunar? R: Absteniéndose uno de manjares prohibidos y comiendo una sola vez al mediodía.

P.: Y sin faltar a esto, ¿se podrá tomar por la mañana alguna cosa? R: Con causa, aunque leve, se podrá tomar como una onza.

P.: ¿Y a la noche? R: Se puede tomar de colación lo que se usa entre gente de buena conciencia, preguntando sobre esto en caso de duda a un docto Confesor.

P.: Y los que sin legítima causa no ayunan ¿cómo pecan? R: Mortalmente.

P.: Y los preceptos de no comer carne en día de ayuno y abstinencia; de no mezclar en éstos carne y pescado; y de no comer huevos y lactinios en la Cuaresma no teniendo Bula, ¿a quiénes obligan? R: A todos los que tienen uso de razón.

P.: ¿En qué días obliga el precepto del ayuno? R: En todos los días de Cuaresma, excepto los domingos; en los tres

días de las cuatro Témporas del año; en los viernes y sábados de Adviento, y en las vigílias de Natividad, Pentecostés, San Pedro y San Pablo, Santiago, Patrón de España, Asunción de la Santísima Virgen y Todos los Santos.

P.: ¿Y los que no han cumplido veintiún años tienen alguna obligación en los días de ayuno? R: Sí, Padre, están obligados a abstenerse de carnes; y en la Cuaresma, además de carnes, de huevos y lactinios.

P.: ¿Hay más días de abstinencia que los de ayuno? R: Sí, Padre, son también de abstinencia los Domingos de Cuaresma y todos los viernes del año.

P.: ¿Y cómo pecan los que no los observan? R: Mortalmente todas las veces que al día faltaren a ellos.

P.: ¿Tenemos nosotros en España algún privilegio que nos dispensa de la abstinencia de carnes, huevos y lactinios? R: Sí, Padre, la Bula de la Santa Cruzada y el privilegio llamado Bula de carne; pero los así dispensados no pueden mezclar carne y pescado en una misma comida, y además han de observar la abstinencia el miércoles de Ceniza, los viernes de Cuaresma, los cuatro últimos días de Semana Santa y las vigílias de Navidad, Pentecostés, San Pedro y San Pablo y Asunción de nuestra Señora.

P.: ¿Qué condiciones se imponen para usar de estos privilegios? R:

Dar la limosna señalada a cada clase de personas, escribir el nombre del que toma la Bula y cumplir lo que en ella se manda para ganar las indulgencias.

P.: ¿En qué se emplean las limosnas que dan los que toman las Bulas?

R: Las limosnas de la Bula de la Cruzada se aplican a las necesidades de las Iglesias pobres, y las de la Bula de carne a las casas de Beneficencia, como hospicios y hospitales.

Els períodes de dejuni o abstinència, intercalats al llarg de l'any (quaresma, témpores, vigílies de festes assenyalades, ...) han estat ben presents a la nostra cultura i devien actuar com a elements de purificació espiritual i, sobretot, corporal, deixant que el cos es recuperàs dels excessos, limitant la ingesta d'aliments, en general, i de la carn, en particular.

A altres cultures, com la jueva o l'àrab, també hi són presents aquests períodes i fins i tot es fan més estrictes les prohibicions respecte a la ingesta de carn. La Torà, llibre sagrat dels jueus, prohibeix la carn de porc perquè es cria en la immundícia i s'alimenta de manera descuidada, i estableix dies de dejuni, com el del dia de l'expiació, Yom Kippur i recomana el dejuni personal.

Cada any, per la lluna plena de primavera, els jueus commemoren d'una manera espectacular el doble pas de l'esclavitud a la llibertat i del politeisme al monoteisme que els jueus van viure fa uns tres mil anys. La festa es prepara amb la neteja de primavera, en què es treuen de casa els aliments a base de cinc cereals i la preparació dels estris: rentar la cristalleria amb aigua freda i els estris metàl·lics amb aigua bullenta.

La festa de la Pesah commemora la sortida d'Egipte. A l'època del Temple, sacrificaven un anyell que menjaven en família. Avui dia, se celebra a casa amb la lectura del llibre sagrat i els plats simbòlics, en particular el pa àzim (sense llevat).

A la cultura àrab la carn de porc està prescrita, el pa es fa sense llevat i el període de sacrifici, de penitència, és el Ramadà. És el temps que recorda que Muhàmmad (Mahoma) es va retirar al desert, on va rebre el missatge de l'Al-

corà, el llibre sagrat per excel·lència, el que conté totes les revelacions d'Al·là (el Déu dels musulmans) a Muhàmmad (el profeta) per boca de l'àngel Gabriel. En record d'aquest missatge, cada any, els fidels de l'Islam, quan un fil negre comença a distingir-se d'un fil blanc, deixen de menjar i de beure fins que un fil blanc ja no es pot distingir d'un fil negre. I així durant tot el mes de Ramadà, novè mes del seu calendari.

En arribar la nit els creients celebren la festa a casa seva. Els nens pregunten però encara no són prou forts per dejunar. El Ramadà s'acaba amb una gran pregària resada a la mesquita. És la festa de l'Aïd al-Fitr. Però també tots els creients celebren la festa a casa seva. En aquesta ocasió, mengen més i les seves vísceres i uns bons pastissos dolços d'ametlles i mel.

Els jueus celebren la festa amb la mort d'un anyell i la menja de pa sense llevadura.

Quan s'acaba la quaresma els cristians ho celebren matant un xot, celebren la Pasqua de Resurrecció menjant robiols (pastissos dolços, sense llevat), panades i la freixura de l'animal.

Les diferències que podem trobar entre cultures, en aquest cas, no són gaire importants: els moments de penitència i les festivitats posteriors es regeixen pel calendari lunar, per això Pasqua no cau mai el mateix dia, ni tampoc el Ramadà; els menjars que se serveixen són pareguts; el període de recolliment i mortificació acaba en una festa,... La diferència principal la trobem en què unes cultures, com la musulmana, practiquen la penitència, l'accepten, i creuen en ella com a motiu d'esforç personal, de sacrifici, d'oració, i l'entenen com un conjunt d'activitats festives (familiars, gastronòmiques i religioses), mentre que a la nostra cultura, la quaresma sempre s'ha vist com una imposició, uns moments mals de passar, interminables,... i si no ho creis tornem al cançoner popular:

"En vint dies vaig menjar seixanta vegades faves: es dematí de trempades, es migdia de cuinades i es vespre de rescaufades: això era per mudar".

Avui en dia, molts dels aliments que els nostres padrins consumien durant la quaresma, bacallà, cames roges, figues seques,... s'han convertit en menjars exquisits, menjars de restaurant de luxe. Per això aquesta tradició ha deixat de tenir sentit ja que es considera més luxós menjar peix que no carn o ous, i per tant ja no és ni penitenciar ni devot.

FONTANERIA
JOAN MIQUEL

C/ Verge Trobada, 46. - Mobil 636089861
07530 SANT LLORENÇ

Ante diem bis sextum Kalendas Martias

Xaviel Villalobos

La precisió del calendari ha anat evolucionant en paral·lel al desenvolupament de les matemàtiques i a la comprensió de l'univers. És una necessitat humana conèixer amb exactitud els cicles astronòmics que marquen el dia (rotació de la terra), el mes (traslació de la lluna) i l'any (traslació de la terra) i establir una mesura que la realitat no desmenteixi. Com que aquests cicles són independents, ha calgut fixar uns ajustos que es materialitzen en aquest dia *extra* intercalat, de tant en tant, al final d'aquest mes de febrer. Ara bé, des de quan febrer té un dia més cada 4 anys? Qui ho va decidir i per què? Ha calgut alguna correcció posterior? I encara més, d'on ve el nom de bixest per a aquests anys? És realment el dia 29 el que s'afegeix?

La reforma de Juli Cèsar

Tot comença amb la necessitat de saber quan dura un any (any tròpic o solar) i la conseqüent adaptació de la mesura adoptada per a aquest període (any civil) el més exactament possible. Avui sabem amb exactitud que l'any solar dura 365 dies, 5 hores, 48 minuts i 46'15 segons, que vénen a ser 365'242199 dies. Però, és clar, no és còmode ni convenient per a la població d'aquest planeta que un any comenci al matí, un altre a la tarda, i un altre al vespre, sinó que cal que consti d'un nombre enter de dies. I qui va abordar la gran reforma del calendari per acabar amb diferents tipus de complicades compensacions, intercalant dies, setmanes o mesos que des de l'antiguitat més remota s'estaven fent, va ser Juli Cèsar. Assessorat per l'astrònom d'Alexandria Sosígenes, i convençut que l'any durava exactament 365 i 1/4 de dia, va promulgar un decret, l'any 46 aC, pel qual el calendari quedava format per cicles de 4 anys, els tres primers de 365 dies i el quart de 366 dies. Aquest *calendari julià* tenia 12 mesos, dels quals els imparells constaven de 31 dies i els parells de 30. El mes de febrer (*februarius*), els tres primers anys del cicle només tenia 29 dies i el quart any, 30.

L'any 45 aC aquest calendari en-

traria en vigor però, abans, s'havia de recuperar el temps perdut segons els seus càlculs. Així, a l'any 46 aC -allargat de 355 a 378 dies per la inserció d'un mes intercalat- se li van afegir encara 67 dies més, per la qual cosa, amb 445 dies en total, té el rècord de ser l'any més llarg d'aquesta història. El 44 aC el Senat de Roma, en honor a Juli Cèsar, canvià el nom del mes *quintilis*, l'any del seu naixement, pel de *julius*, i una mica més tard, l'any 8 aC, es va voler dedicar també el mes següent *sextilis*, a l'emperador August, de manera que res millor que anomenar-lo *augustus*. El problema era, però, que tenia un dia menys que *julius*, i això no podia pas ser... Així que s'agafà un dia de febrer per passar-lo a *augustus*. De manera que *februarius* passava a tenir 28 o 29 dies, respectivament. A més a més, per evitar que hi hagués 3 mesos seguits amb 31 dies, es van ajustar els dies de setembre, octubre, novembre i desembre, perquè quedessin com estan ara.

La reforma gregoriana

Com que la realitat és molt tosuda, poc a poc es va encarregar de demostrar que aquesta suposició que l'any durava 365 dies i exactament 6 hores més, no era certa. L'any 730, els *científics* ja sabien que l'any durava 11 minuts menys del que creia Juli Cèsar. S'estava *perdent* un dia sencer cada 128

anys... Cap al 1580, el retard era ja d'uns 10 dies, i la data de l'equinocci de primavera, el 21 de març, que l'any 325 havia servit de base per establir, al Concili de Nicea, la data de la Pasqua i de les festes cristianes que en depenen, s'havia desplaçat: la primavera començava l'11 de març. A proposta dels germans Luigi i Antonio Lilius i assistit pel jesuïta alemany Christoph Clavius, professor de matemàtiques al Col·legi Romà, el febrer de 1582 el Papa Gregori XIII promulgà una butlla papal, anomenada *Inter Gravissimus* (per les dues primeres paraules amb què comença), per la qual s'instaurà un nou calendari que s'ajustava millor a l'any tròpic.

Aquest *calendari gregorià* -que és el nostre actual- respecta el mesos i dies del *calendari julià*, però es basa en cicles de 400 anys, dels quals 303 són de 365 dies, i 97 de 366 dies. Per fer això només cal que tinguin un dia més els anys divisibles per 4, excepte els acabats en 00, els finals de segle, que només tindran un dia més si són divisibles per 400.

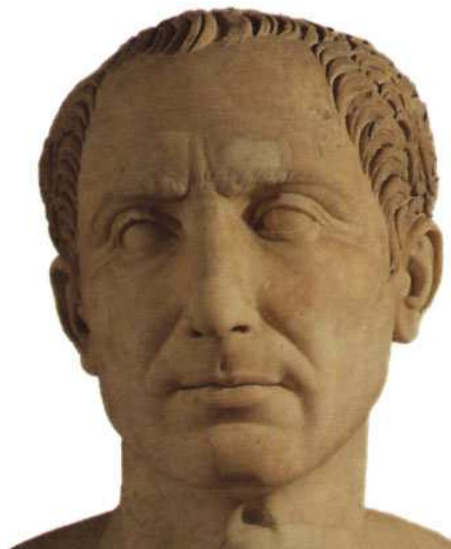
Així el febrer de l'any 2000 va tenir 29 dies, però l'any 3000 en tindrà només 28. D'aquesta manera, la diferència entre l'any gregorià i l'any tròpic queda en 0'0003 dies, és a dir, que ara perdem un dia cada 3333 anys...

Calia, però, recuperar els dies perduts, per la qual cosa es decretà que, aquell any de 1582, l'endemà del 4 d'octubre, dijous, seria el 15 d'octubre, divendres. Per tant, aquest any va ser el més curt de la nostra era: li falten 10 dies. Com que no tots els països van adoptar alhora aquest canvi, això va generar algunes curiositat històriques.

Per què any bixest?

També en diem *bissextil* o *any de traspàs*, en català. Tot i que una vella tradició popular diu que bixest ve de *dos sisos*, perquè l'any té 366 dies... això no és cert. La raó la trobem en la forma d'anomenar les dates que tenien els romans.

Per a ells, tots els mesos tenien 3 dies especials: la *calendes*, primer dia de cada mes, i d'on ve precisament la

Juli Cèsar

paraula calendari; els *idus*, 13è o 15è dia del mes, coincidint amb la lluna plena; i les *nonas*, nou dies abans dels idus (comptant els idus com a primer dia d'aquests nou).

Els dies entre les calendes i les nones s'anomenaven el 5è dia abans de les nones, el 4t dia abans de les nones, el 3r dia abans de les nones i el dia abans de les nones (no hi havia el 2n dia abans de les nones, ja que les nones ja eren el primer dia i, per tant, el 2n dia abans i el dia abans tenien el mateix significat). Anàlogament, els dies entre les nones i els idus s'anomenaven el dia *x* abans dels idus, i els dies després dels idus s'anomenaven el dia *x* abans de les calendes (dia primer del mes següent).

Juli Cèsar va decretar que en els anys bixestos, el 6è dia abans de les calendes de març s'havia de duplicar, doncs el mes de traspàs *Intercalaris/Mercedonius* del calendari d'abans de la reforma no estava posat després del febrer sinó intercalat a dintre, i justament entre el 7è i el 6è dia abans de les calendes de març, de manera que va ser natural posar el dia addicional en la mateixa posició. Així, els romans tenien, en aquest cas, la mateixa data *dos cops el mateix any*. La duplicació del 6è dia abans de les calendes de març és l'origen de la paratula *bissextil*.

Correspondències

Veiem la correspondència entre els dies romans i els nostres darrers dies actuals de febrer en un any bixest: 7è dia abans de les calendes de març, 23 de febrer (*ante diem septimum Kalendas Martias*). 6è dia abans de les calendes de març, 24 de febrer (*ante diem bis sextum Kalendas Martias*). 6è dia abans de les calendes de març, 25 de febrer (*ante diem sextum Kalendas Martias*). 5è dia abans de les calendes de març, 26 de febrer (*ante diem quintum Kalendas Martias*). 4t dia abans de les calendes de març, 27 de febrer (*ante diem quartum Kalendas Martias*). 3r dia abans de les calendes de març, 28 de febrer (*ante diem tertium kalendas Martias*). 2n dia abans de les calendes de març, 29 de febrer (*pridie Kalendas Martias*). Calendes de març, 1 de març (*Kalendis Martiis*).

Gregori XIII

Es pot veure que el dia 6è extra (anant cap enrere) cau en el que avui és el 24 de febrer. Per aquest motiu el 24 de febrer encara es considera el *dia extra* en els anys bixestos (per exemple, la festa de sant Leandre s'ha celebrat el 27 de febrer els anys no bixestos i el 28 de febrer els anys bixestos) i també en certs moments de la història, s'ha considerat com a dia bixest el segon 6è dia (el 25 de febrer).

Els mesos romans

En els primers temps de l'imperi, l'any romà tenia 10 mesos: *Martius, Aprilis, Maius* i *Iunius* -en honor de les divinitats romanes-, i *Quintilis, Sextilis, September, October, November* i *December*, que tenen noms derivats del seu ordre. Es diu que Numa Pompili, el

700 aC va afegir els mesos *Ianuarius* i *Februarius*, però no és fins el 153 aC que l'any comença l'1 de gener

Curiositats històriques

* El dia 15 d'octubre, dia de santa teresa d'Àvila, coincideix amb la data del seu enterrament, no la de la seva mort, que va ser el dia 4 d'octubre de 1582, a Alba de Tormes. Com que a Espanya el calendari gregorià va ser adoptat el mateix any que es va promulgar, ara ja sabeu que no van tardar 11 dies en enterrar-la...

* Cervantes i Shakespeare van morir la mateixa data, el 23 d'abril de 1616, però no el mateix dia, ja que a Anglaterra el calendari julià va ser vigent fins el 1752. Hi ha 11 dies de diferència real entre les seves respectives morts.

* La Revolució Russa (25/26 d'octubre del 1917) va tenir lloc poc abans de què l'1 de febrer de 1918 els soviets s'acollissin al calendari gregorià, cosa que va convertir aquella data en el 7/8 de novembre, mes en què se celebra la revolució d'octubre.

En fi, ja sabeu -si és que no ho sabíeu- perquè aquest any, *MMDCCCLXI ab urbe condita*, és a dir, 2.761 anys després de la fundació de Roma, és un dia més llarg.

Que sigui un dia de felicitat.

Tertúlies literàries

El divendres, dia 4 d'abril, a les 9 del vespre, tindrà lloc a la biblioteca de Sant Llorenç la segona "Tertúlia literària" que organitza l'Obra Cultural Balear cada dos mesos.

La primera, com no podia esser d'altra manera, va estar dedicada al llorenç mossèn Salvador Galmés i la segona tindrà com a protagonista Joan Alcover, el poeta mallorquí autor, entre d'altres, de "La balanguera".

L'entrada és lliure i hi estau tots convidats.

Germà somni

Pere Orpí

Abans, quan era infant, com somiava! Vaixells en alta mar, vol d'oronelles, el castell encantat, gegants, titelles...: a tot ma fantasia un lloc trobava.

Sovint, d'adolescent, em despertava plens de somnis els ulls: princeses belles, cançons a mitjanit, sospirs, poncelles i la carta d'amor que no arribava.

Com us heu mustiat, flors sense fruita dels meus anys innocents! Dies de lluita m'han mostrat de la vida l'altra cara.

Mes... no em deixeu per sempre! Dins ma cel·la he obert un finestró. Les nits de vetla, mirant cap als estels, somii encara.

**6a sortida:
Morro d'en Pelut (10/02/2008)**

Iniciem l'excursió d'avui a la carretera de Sóller, concretament des de sa Coma de Narbona. El dia és assolat, però fa un oratge ben fresquet.

Prenem direcció cap al Puig Major. Al principi la pujada és bastant pronunciada i transcorre per dins un alzinar, però ben aviat dóna pas a un terreny rocós i pelat, amb nombroses rossegures i vegetació baixa.

Feim una breu aturada al Puig Major (1.445 m), just als peus del cim que allotja les famoses "bolles". Dirigint la vista cap al mar, la panoràmica és sens dubte espectacular. Una massa espessa i humida de núvols blancs i grisos, que queda per sota de nosaltres, dificulta la visió i crea una sensació d'hibridació entre el mar i el cel, que es confonen en l'horitzó. La capa de níguls, moguts per un suau vent, va destapant alguns petits buits, la qual cosa ens permet veure, aquí i allà, ara sí ara no, el terra, a trossos verd i en alguns llocs rocós. Davant això, una de les excursionistes fa una exclamació molt encertada: -Parreix la fi del món!

Vorejam el cim del Puig Major i

Foto de grup al cim del Morro d'en Pelut (1.319 m)

aviat apareix el Morro a la nostra vista. D'enfora produeix, literalment, una pujada d'adrenalina. El turó i el trajecte que hi porta, que discorre per sobre una serralada, semblen talment impracticables per a cap persona humana. Això no obstant, l'únic tram que resulta una

mica dificultós és el primer, ja que es tracta d'una rossegura que rellisca bastant, però, alguns amb l'ajut d'una corda i altres del cul i els braços, superam aquest obstacle i ens dirigim al capdamunt del Morro a través de roques pelades.

Els núvols baixos ens donen treva durant uns minuts i ens permeten gaudir d'una vista completa, que ja havíem intuït impressionant: als nostres peus, alts penya-segats que arranquen d'un mar blau i transparent i, darrere, sa Coma Fosca, la llargaruda Serra de na Rius i, més enllà, les "bolles"...

Feim la tornada pel mateix lloc i, en ser a l'autobús, decidim fer el "Fi de festa" a Sóller, on ens trobam amb una ballada de bot ben vitenca. Molts dels Trescadors encara tenen energia per fer uns quants balls. Els que no som balladors ens asseim a una terrassa per celebrar Sant Guillem Quina i Sant Guillem Duran, que ens conviden a xocolata calenta. A la seva salut i que ens puguin convidar molts anys!

Francisca Ramon

Cuculla de Fartarix (13/01/2008)

Al contrari que a la darrera ex-

Mirau si cuidam bé el nostre president que fins i tot li fermam els cordons de les botes perquè no es faci mal a l'esquena en acotar-se.

Dalt la Cuculla de Fartàritx

cursió avui partim amb un dia clar i assolellat cap a la Cuculla de Fartàritx.

Gairebé tot el camí la tenim davant: primer és una punteta i així com avançam veim que realment té una alçada considerable de 711 metres.

Arribam a Pollença i partim del camí vell de Lluc, passant pel pont romà i el nou refugi de la Ruta de pedra en sec, que és d'on agafa el seu nom.

Al principi el camí voreja i travessa el torrent de la Vall d'en Marc fins

La Ruta de pedra en sec

que arribam a les cases de Can Huguet. Pujam per un camí de ferradura molt antic que té alguns trams molt ben conservats. La pujada, tot i que és suau, està una mica feixuga per algun membre del grup i a la fi arribam al meravellós altiplà de Fartàritx, prop de la casa de Fartàritx gran i de la font de Fartàritx.

Des d'aquí ens dirigim cap a l'alzinar i, si miram cap a la Cuculla, pareix impossible de pujar, però si ens hi fixam bé a l'esquerra veurem el pas des Frare.

El grup s'ha xapat una mica i alguns ja dinen quan arribam als darrers.

Avui las vistes són espectaculars: si anam enrevoltant podem distingir el Puig Tomir, el Puig Roig, el Puig Caragoler, el Puig Gros de Ternelles, El castell del Rei al fons, majestuós, el Puig de Maria, Formentor, les badies de Pollença i Alcúdia, el Cap Ferrutx, el puig d'Alpara, Calicant, Cura, Sant Salvador, el Pla de Mallorca, n'Alí, Campanet...

Es fa l'hora de partir i la desbandada està assegurada. Arribam fosca ben negra a Sant Llorenç però no hem deixat ningú. A la pròxima mirarem d'arribar d'hora.

Als Trescadors de Sant Llorenç

Per un dia vaig ser jo Trescador i també al mateix temps vaig fer de guia per dins el terme de Lluçmajor. Començarem que el sol bé lluïa vora el Cap Blanc, nostra excursió.

Tres de Camina Caminaràs, la resta del grup de Trescadors de Sant Llorenç i, amb molt poc gas contemplarem les penyes majors sense córrer ni pedra cap pas.

Berenarem al radar, de gust i amb el temps llavors, molt agradable, passarem per dins pinar i arbust fent simples bromes de forma amable vorejant el fons abisme just.

I vérem l'illot de Ferradura i els diversos davalladors contemplant des de segura altura les pedreres dels vells trescadors i una flaire de l'herba madura sortia per desitjar salut.

Llavors entrarem al soterrani amb un bon llum per veure'n el brut i que el Bon Déu ens encomani, de la pluja ens serví d'escut.

Quan aquesta es va aturar, que tots reprenguérem el camí, abans de veure el cel ben clar ens va tocar de nou més patir: les boires es varen bé buidar.

Sou, i amb bastanta diferència de Mallorca, a la més seca zona. Però us volem fer reverència, a pesar del temps que no perdona, tots vàreu tenir gran paciència.

I ja ens tens a tots quasi nedant amb almenys dos dits d'aigua pertot més seguirem decidits envant, ningú pronuncià ni un mal mot. malgrat ens banyàssim tots bastant.

Ens ho prenguérem bé, amb rialles i arribarem fins a Regana i després de fer les acaballes ens espassarem un poc la gana fent amb el dinar unes baralles.

Els que partírem de Lluçmajor vàrem estar de veres contents de veure el grup de Trescadors com són, així de bons i valents. Benvinguts siau a Lluçmajor.

Encarna Palazón

Pere Maimó
Associació Camina Caminaràs

Tomàtiga de ramellet: l'ADN del pamboli

La tomàtiga de ramellet és un dels cultivars més representatius de les Illes Balears, formant part important en la nostra cultura gastronòmica, principalment en l'elaboració del pa amb oli. Responent al seu aspecte morfològic i les seves propietats, arreu de les Illes també se l'anomena tomàtigó, tomàtiga de penjar, i tomàtiga de ferro. A diferència d'altres varietats de tomàtiga, la tomàtiga de ramellet presenta dues qualitats que fan que tingui un gran interès des del punt de vista agronòmic i fisiològic. La primera té a veure amb el procés de maduració, que fa que es conservi d'un any a l'altre sense podrir-se ni perdre les seves propietats organolèptiques (gust i aroma); guardant-se estesa, o penjada i cosida en enfilalls o ramells (d'aquí el seu nom). Sembla ser que un dels aspectes responsables de què es mantingui tants mesos sense fer-se malbé podria ser la forma de reg que se'n fa, generalment per goteig, reg manual, o fins i tot sense reg en molts de casos i etapes del seu conreu. Això és possible degut a la gran resistència a la sequera que presenta aquesta varietat de tomàtiga, el que constitueix el seu segon gran aspecte d'interès.

El gran arrelament d'aquest cultiu a les Illes Balears és precisament el que ha fet que des de temps ancestrals els pagesos hagin anat seleccionant les poblacions o línies que millor rendiment els donen al camp, i les que millors propietats tenen per al consum que es fa d'aquesta tomàtiga tan particular. Així, molts dels pagesos solen fer-se ells mateixos la llavor i planter any a any, el que suposa una important selecció dels cultivars de forma local, i això ha dut a l'aparició de moltes línies diferents al llarg i am-

ple de la geografia balear. Fins i tot, molts de pagesos solen sembrar i mantenir per separat dos tipus de tomàtiga de ramellet, generalment una petita, molt rodona i vermella, i una més gran i allargada, grogosa i amb un mucró. Això respon a que aquestes dues formes presenten característiques diferents, essent la primera la que més agrada per fer el pa amb oli; mentre que la segona generalment és més resistent i es conserva més temps.

Aquesta gran diversitat de línies constitueix un important recurs horticola a les nostres illes, tant des del punt de vista organolèptic com genètic i cultural. En els temps que corren, però, en que les noves generacions cada cop es dediquen menys al camp de forma particular, moltes d'aquestes línies, que han estat artesanalment seleccionades durant desenes i fins i tot centenars d'anys, es perden de forma irremeiable quan deixen de ser sembrades, ja que la llavor es perd. Com passa amb moltes altres varietats cultivars autòctones (cereals, fruiters, etc.), la desaparició de moltes explotacions agràries familiars duu a la substitució en el mercat de les varietats balears tradicionals per varietats estandarditzades, moltes vegades foranes o creuades amb aquestes, i que han perdut una gran part de les propietats que feren que els nostres avantpassats les seleccionessin.

A l'àrea de Producció Vegetal de la Universitat de les Illes Balears s'ha iniciat un projecte amb la Conselleria d'Agricultura per caracteritzar i conservar les poblacions o línies de tomàtiga de ramellet existents a les Illes Balears.

La intenció amb aquest projecte és la de recollir el màxim nombre possible de línies de tomàtiga de ramellet de productors que es facin la seva pròpia llavor, per tal de tenir una bona representació de la variabilitat existent a les nostres illes, i conservar-les en un banc de llavors per evitar la seva desaparició, preservant així aquest patrimoni genètic i cultural. **Qualsevol persona que ens vulgui aportar la seva tomàtiga, o que conegui pagesos que es facin la seva llavor i vulguin col·laborar serà benvinguda: es necessiten simplement 6 tomàtigues de les que se sembraren l'any passat (si se sembren dos tipus de tomàtiga, han de ser 6 tomàtigues de cada). Poden posar-se en contacte amb nosaltres al telèfon 971 172710 i 971 259720.** Juntament amb les tomàtigues, interessa recollir informació referent al tipus de cultiu que fa cada productor (si rega o si no, si les fa en hivernacle, si fa tractament fitosanitari), així com les característiques que trieu de les vostres tomàtigues per guardar-les per fer la llavor de l'any que ve. No serveixen ni les tomàtigueres de nou planter d'aquest any ni la llavor ja extreta del fruit, ja que la primera etapa de l'estudi consistirà en la caracterització física exterior de la tomàtiga amb programes informàtics d'imatge.

A part de la primera finalitat de crear un banc de llavors per assegurar la pervivència de la variabilitat existent, aquest projecte permetrà fer un estudi de les característiques que presenta cada línia al camp (resistència a la sequera i a les malalties, producció, morfologia de la planta i del fruit, etc.), així com fer-ne una caracterització genètica per saber quants tipus de tomàtiga de ramellet diferents hi ha a les Illes Balears, o saber on es troben localitzades les línies més rares.

Quant a la caracterització genètica, les tècniques de biologia molecular permeten avui en dia conèixer quina és la relació de parentesc "familiar" existent entre totes les procedències. D'aquesta manera, d'una manera semblant a com es fa en les

proves de paternitat, analitzant amb detall l'ADN es pot saber quantes varietats de tomàtiga de ramellet realment distintes hi ha actualment a les Balears. Aquesta és la gran utilitat de les tècniques de biologia molecular, que són fixes en el temps i no depenen de variables fora de control. Per contra, les dades obtingudes a partir de la caracterització física de la tomàtiga mitjançant programes especialitzats de tractament d'imatges, encara que aportin informació molt valuosa, s'han d'agafar amb cura: tothom sap que l'aspecte físic extern de la tomàtiga depèn de moltes variables, com ara les tècniques de cultiu emprades (si s'ha fet en secà o cultiu, etc.), la fenologia de la planta (si es tracta de la primera o segona flors, etc.) i d'altres variables biòtiques (com per exemple la infecció per virus). L'estudi de la variabilitat genètica es durà a terme gràcies a una col·laboració que té el nostre grup d'investigació amb el Dr. David Francis, de la Universitat de Ohio (Estats Units), que comanda un grup especialista en la millora genètica de la tomàtiga. En aquest sentit, els experiments preliminars realitzats l'any passat al nostre laboratori semblen apuntar que tota la variabilitat existent a les Balears es resumeix en tan sols 3-4 varietats distintes de tomàtiga de ramellet. Per tant, la hipòtesi és que a partir de l'entrada a les nostres illes, ara ja fa un temps, d'aquestes poques varietats, mitjançant creuaments duts a terme a petita escala per part dels productors, s'hauria aconseguit una major diversitat quant a formes de tomàtiga.

Respecte de les característiques agronòmiques de les tomàtigueres, la clau resideix en esbrinar, a nivell fisiològic i molecular, què és el que fa que les tomàtigueres de ramellet siguin especialment resistents a la sequera i què és el que fa que les tomàtigueres de ramellet presentin un procés de degradació post-maduració tan retardat (és a dir, per què duren tant). Estudis fets a aquest tipus de tomàtiga d'altres indrets de la Mediterrània i d'Amèrica (no només n'hi ha a Balears) apunten a l'existència d'uns determinats gens que li confereixen les propietats tan adequades des del punt de vista agronòmic. La idea

del nostre grup és aprofundir en aquest coneixement, de tal forma que en un futur siguin aïllats aquests gens i puguin ser emprats en projectes de millora mitjançant tècniques d'enginyeria genètica. D'aquesta manera, es podrien aconseguir varietats transgèniques de tomàtiga de ramellet que tinguessin propietats millorades o bé insertar aquests gens

dins altres cultius d'interès agronòmic, per què no síndries que es puguin guardar 6 mesos?

Jeroni Galmés
Miquel Àngel Conesa

Àrea de Producció Vegetal
Universitat de les Illes Balears

Resultats del Cardassar

Clàudia Umbert

1ª Regional Preferent

Dia 3: Cardassar 0 - Poblera B 2
Equip titular: Perelló, Vadell, Hasis, Miquel Miquel, Idevik, Gil, Gayà, Joan Rigo, Mestre, Simó i Miquel Sancho.

Canvis: Rigo per Vadell, Benji per Mestre, Duran per Idevik i Biel Toni per Gayà.

Dia 9: Arenal 4 - Cardassar 0
Onze titular: Julià, Hasis, Jaume Sancho, Miquel Miquel, Duran, Gil, Gayà, Joan Rigo, Benji, Simó i Miquel Sancho.

Canvis: Pere Andreu per J. Sancho i Burguera per Gayà.

Dia 16: Cardassar - Pla de na Tesa
Onze titular: Perelló, Duran, Jaume Sancho, Miquel Miquel, Idevik, Miquel Sancho, Gayà, Joan Rigo, Mestre, Simó i Sebastià Rigo.

Canvis: Benji per S. Rigo i Burguera per J. Sancho.

Gols: Mestre
Dia 23: Arrabal 2 - Cardassar 0
Onze titular: Perelló, Duran, Jaume Sancho, Miquel Miquel, Idevik, Gil, Gayà, Joan Rigo, Mestre, Benjuí i Miquel Sancho.

Canvis: Padilla per J. Sancho, Burguera per M. Sancho i Simó per Mestre.

Juvenils

Dia 3: Cala d'Or 0 - Cardassar 1
Gol: Martí Llinàs

Dia 9: Cardassar 3 - La Unión B 1
Gols: Joan Pere, Rafel i Nene

Dia 16: Son Oliva 2 - Cardassar 1
Gol: Nene

Dia 23: Cardassar 4 - At. Rafal 4
Gols: Martí Llinàs (4)

Cadets

Dia 2: Llosetense 3 - Cardassar 1
Gol: Pedro

Dia 9: Barracar 6 - Cardassar 1

Gol: Sion Xavier

Dia 16: Cardassar 0 - Artà 4

Infantils

Dia 3: Llubí 2 - Cardassar 4

Gols: Sergi, Llorenç Soler i Joan Mas (2)

Dia 17: Cardassar 1 - Ses Salines 5
Gol: Joan Mas

Alevins

Dia 2: Cardassar 0 - Sant Marçal 2

Dia 9: Campos 7 - Cardassar 1

Gol: Joan Caldentey

Dia 16: Santanyí 4 - Cardassar 0

Dia 23: Alaró 3 - Cardassar 0

Benjamins F-7

Dia 2: Cardassar 3 - Margaritense 1
Gols: J. Sancho Fiol i J. Sancho Melis (2)

Dia 9: Juv. Sallista 1 - Cardassar 8
Gol: Toni Gomila, Joan Sancho Melis (2), Adrià (2) i Tomeu (3)

Dia 16: Cardassar 3 - Alqueria 0

Gols: Pau, Miquel Servera i Tomeu

Dia 23: Petra 1 - Cardassar 11
Gols: Rafel, Miquel Servera, Jaume Vives, Adrià (2), Joan Sancho Fiol (2), Toni Gomila (2) i Joan Sancho Melis (2)

Benjamins F-8

Dia 9: Cardassar 0 - Porreres 5

Dia 23: Cardassar 0 - S'Horta 4

Pre-Benjamins

Dia 2: Lluçmajor 7 - Cardassar 0

Dia 9: Ca'n Picafort 6 - Cardassar 3

Gols: Joan Bauçà i Borja (2)

Dia 16: Cardassar 1 - Barracar 3

Gol: Borja

Dia 23: Porreres 2 - Cardassar 1

Gol: Borja

Allò que amaguen els historiadors oficials sobre la bandera de Mallorca (V)

"Al regresar los cruzados de Tierra Santa, cada caballero volvía con bandera timbrada con empresas por él efectuadas; estos signos, pintados, esculpados, o grabados, se perpetuaban por los descendientes; las complicaciones y confusiones fueron inevitables, empezóse a reglamentar los signos o divisas de los nobles, y en el siglo XIII aparecen los escudos impuestos por justas y torneos; en el mismo siglo vieron la luz tratados del blasón estableciendo y fijando reglas para blasonar apareciendo el código heráldico en Alemania, perfeccionándolo los franceses y pasando a España, Inglaterra e Italia, no contando Rusia con tratados de blasón, por no haber tenido torneos.

El arte de blasonar, se elevó a la categoría de ciencia, teniendo reglas y principios fijos e invariables de carácter internacional, que convierten a los escudos en documentos ideográficos o geroglíficos, que describían o blasonaban los heraldos y reyes de armas.

El escudo era pues el pavés de guerra de los siglos medios, y se reproducía en lugares ostensibles, pueras, cotas de armas, caparazones de caballos, banderas. Los reyes ponían sus armas en escudos y monedas. No he de entrar en la técnica del blasón que es complicadísima y obedecía a reglas de carácter internacional como ya he dicho, pero conviene hacer constar que en la edad media la bandera era la reproducción del escudo, armas, o blasón de un Estado, bando, partido o familia puesto en alto, para que la vieran amigos y enemigos y la historia de la bandera resulta la del blasón pudiéndose con éste, reproducir la bandera.

Como el blasón encaja en un escudo y la bandera no tiene tal forma, fijaron también los antiguos las formas de las banderas y así Alfonso X, el Sabio, recopilando lo que se usaba en su época, dice que las banderas de forma cuadrada y sin puntas son los estandartes, que no los usan más que los emperadores o reyes; que los pendones cuadrados con puntas, corresponden a los caudillos que dispongan por lo menos de cien caballeros por vasallos, y que esta clase de pendones corresponden también a los Concejos de Villas y Ciudades; consigna también el Rey Sabio, que los caudillos que solo contaran de cinco o más caballeros, ordenaron los antiguos que se distinguieran con insignia, cuadrada pero más larga que ancha y sin puntas. Como esta forma es la que el Sr. Archivero asigna a la señora de la Universidad, claro es que no se ajusta a las reglas que recopiló Alfonso X, y como en el privilegio concedido por el Rey Sancho no se especifica cosa alguna referente a la forma, sin duda en honor a la brevedad y porque los embajadores la hicieron pintar sobre papel y en tal pintura debían resolverse tales extremos, claro está que a falta de pruebas en contrario, ha de asignarse a la insignia antigua de la Ciudad, la forma usual señalada por Alfonso el Sabio, esto es, de pendón cuadrado y con puntas, y no de bandera rectangular y sin puntas como propone el Sr. Archivero. No eran desconocidas aquí las reglas que recopila Alfonso X ya que contábamos con el estandarte del Rey don Jaime y se celebraba la fiesta del estandarte desde la Conquista. Este es el primer punto en que discrepo del folleto publicado.

Pasemos al segundo. En Heráldica, cuando en un blasón intervienen dos motivos o dos signos, suele dividirse el campo del escudo en dos partes que se hacen iguales, si en la concesión no se especifica lo contrario; en la concesión del Rey don Sancho, se habla de dos partes, una para su blasón, que es el de los palos, la otra para el castillo,

de la Almudaina; el señor Archivero para conseguir un efecto más artístico, asigna doble espacio a las barras de Aragón que al Castillo de la Almudaina; como esta distribución no se consigna en la real carta, no estoy conforme con ella y entiendo que el pendón ha de dividirse en dos partes iguales, una para el signo real y la otra para el local.

El privilegio concedido por el rey don Sancho, dice ... "en la parte superior tenga nuestro blasón real de los palos y en la superior la figura del Castillo..." conforme estoy con el señor Archivero en que hay error de pluma al repetir en el folio 84 del libro de Cartas Reales la palabra superior, y que una de ellas debió decir inferior pero discrepo en absoluto con el autor del folleto, en lo referente a que sea el signo del Rey el que tenga que ir a la parte inferior, ya que el escudo que se encontró en las obras de derribo de las murallas, con el que trata de resolverse la duda, escudo que está en el patio de la Casa Consistorial y que puede ver todo el mundo, no es cortado ni lleva la Almudaina en el jefe o parte superior, como afirma el señor Archivero, es tan solo un escudo cuartelado en cruz, como el corriente de Palma llevando en el primero y cuarto cuarteles, los palos de Cataluña y en el segundo y 3º el castillo de la Almudaina; no existiendo la prueba material que cita el Sr. Archivero, ha de recurrirse a las reglas del blasón para solventar la duda referente a quien ha de ocupar el jefe de la bandera o del escudo que es lo mismo, y como en este caso no hay más que dos signos y el escudo o la bandera se cortan por una línea horizontal en dos partes iguales, no hay duda ni puede haberla ya que todos los tratados asignan el sitio de honor a la parte superior que se llama Jefe y tratándose del Rey y Señor de Mallorca, su signo ha de ocupar el lugar del que manda, el Señor ha de dominar al vasallo, y jamás los reyes humillaron su blasón; el privilegio mismo lo dice, encima mi blasón de los palos luego, una falta de amanuense que no puede echar abajo todas las re-

glas de la heràldica; si vamos al cemen-
terio y encontramos en los epitafios pa-
labras mal esculpidas no podemos de-
ducir de tal hecho que el Diccionario esté
equivocado; aquí la prueba es peor, lo
grabado en la piedra no es lo que pre-
tende el Sr. Archivero; es precisamente
lo contrario; pero aún que lo fuera, no
nos autorizaría a hacer tabla rasa de la
Heràldica y esta exige que el signo del
Jefe, del Rey, del Señor, del principal,
vaya dominando al todo; si el escudo
consta de muchas partes, el Jefe, el Rey
ocupa el centro, o punto de honor o
corazón del escudo, como acontece con
las flores de lis en todos los escudos
modernos de España; si el escudo consta
de cuatro partes las más honoríficas
son la 1ª y 4ª como se vé en el escudo
actual de Palma en que las ocupan las
barras de Cataluña y por la misma razón
la Diputación de Barcelona y la ciudad
de Barcelona en sus escudos cuarte-
lados asignan a la Cruz de San Jorge
los puestos de honor, o sean los primeros
y cuarto cuarteles; si el escudo es cor-
tado, es sitio de honor la parte alta como
se ve en el escudo de la orden de la
Merced fundada por don Jaime I en el
cual el signo de la cruz, es decir, el blasón
del Rey de los Reyes, ocupa la parte alta
y la baja el signo del Conquistador o
sean las barras; y lo propio acontece
con la cruz en el escudo de Pontevedra;
si el escudo es partido, la parte hono-
rífica es la diestra del escudo como se
ve en el escudo de Zaragoza que tiene
en la diestra el signo del Rey las barras,
y en la siniestra el León rampante co-
ronado de la villa, pasando una cosa
idéntica con el escudo de Salamanca.

En el escudo de Santander es-
tán en la parte alta las cabezas de sus
patronos S. Emeterio y S. Celedonio. En
el de Burgos está en la parte alta el cáliz
con la sagrada hostia. En el de Alicante
se implantó en la parte alta y en medio
del escudete con las barras de Aragón.

Por todo lo anterior y basta lo
citado que no es todo, entiendo que ha
de ir el pendón de Palma, el signo real
de los palos en la parte alta y el castillo
de la Almudaina debajo.

Ramon Rosselló

Setmana Santa

A punt de celebrar la Setmana
Santa d'enguany, us convidam a viure-
la no com una representació dels fets
ocorreguts a Palestina fa poc més de
2.000 anys, sinó mirant d'entendre que
la millor explicació que els cristians tenim
sobre Déu és Jesús clavat en creu: Déu
és aquell que estima i es dona de tot.

En el sofriment injust de Jesús
hi hem de sobre veure la passió pel
món, que continua en moltes persones
innocents que són víctimes de la injus-
tícia humana i que reclamen la nostra
implicació, com Jesús es va comprometre
en l'alliberació dels oprimits del seu
temps, fins a ser una víctima més.

Bona i viscuda Setmana Santa
i moltes gràcies a tots els organitzadors
i patrocinadors!

Dijous, 6 de març

Conferència: *La religiositat popular i la
Setmana Santa*. Al saló de la Rectoria,
a les 20.30. Parlarà mossèn Llorenç Lla-
dó, consiliari del Secretariat Diocesà de
Confraries i rector de Felanitx.

Divendres, 7 de març

Celebració comunitària de la Penitència,
a l'església, a les 19.30.

Dia del Ram, 16 de març

Benedicció dels rams i Eucaristia solem-

ne, a les 10.00, a la plaça de l'església.
Concert de la banda de Música, a la pla-
ça de l'església, en acabar la missa del
Ram.

Representació de la Passió: pel grup
Esqueix teatre, a les 21.00, a la plaça
de l'església.

Dilluns sant, 17 de març,

Celebració dels 12 sermons, a les 20.00,
amb participació de totes les confraries.

Dimecres sant 19 de març

Missa Crismal, a la Seu de Palma, a les
19.30.

Dijous Sant, 20 de març

Celebració del Sant Sopar, a les 19.00,
a l'església.

Processó, a les 22.00, pels carrers de
costum.

Pregària, davant la Casa Santa, acabada
la processó.

Divendres Sant, 21 de març

Casa Santa. Oberta per pregar des de
les 9.00 del matí.

Celebració de la Passió del Senyor, a les
19.00, a l'església.

Davallament a l'església i processó, a
les 22.00 pels carrers Rector Pasqual,
Mn Galmés, Camp Rodó i carrer Major.

Dissabte sant, 22 de març

Vetlla pasqual, a les 22.00 a l'església.

Dia de Pasqua, 23 de març

Encontre i missa solemne, a les
9.00 a la plaça de l'església.

Dia de l'Àngel, 30 de març

Pancaritat a Son Vives. Partida a
les 16.00 des de l'església. Missa
a les 17.00 i berena popular. (A-
quest dia se suprimeix la missa del
vespre de la parròquia).

Tercer diumenge de Pasqua, 6 d'abril

Eucaristia, amb participació de les
confraries, a les 12.30.

Dinar de germanor. Obert a tothom
i organitzat per la comissió de con-
fraries. Al restaurant Son Barbot,
a les 13.30. Venda de tiquets fins
dimecres, 3 d'abril, al local de la
Tercera Edat, a la parròquia, a
Construccions Santandreu-Sure-
da i a la farmàcia. A 20 euros els
adults i 12 els infants fins a 12 anys.

La Parròquia

Edda Hermann, diplomada en idiomes

Isabel Maria Muñoz

Cronologia

- 1941 Data de naixement
- 1958 Estudis de batxillerat i idiomes: llatí, anglès, francès i alemany
- 1961 Diploma en anglès per Düsseldorf
- 1962 Treballa a Juhannesburg en un konzirn anomenat Aluisse Schweiz
- 1963-69 Treballa de traductora a Zurich per la mateixa empresa (Aluisse)
- 1994 S'instal·la a Mallorca

On vares néixer?

A Berlín, però per mor de la Segona Guerra Mundial (1939-1945) passí a viure a diferents ciutats germàniques.

Quin any vares venir a viure a la nostra illa i per què elegires Mallorca com estança dels teus anys de tranquil·litat i sossec?

Vaig elegir Mallorca com estança dels meus dies de retir (dolç, suau) perquè els hiverns no són cruus i els estius són bons de passar, prenint banys en les delicioses aigües de les seves cales. I també pel menjar -exceptuant el greix-: la típica dieta mediterrània (el cèlebre pa amb oliet).

D'altra part, Mallorca no és un país industrial i no existeix la contaminació ni la pol·lució d'Alemanya, on la indústria metal·lúrgica, la d'extracció d'hulla (en la qual els obrers, mal remunerats i exposats a l'adquisició de la sil·lucosi, viuen molt malament), de fabricació de cotxes, etc. etc.

A Mallorca, l'aire que respirem és pur. Enrera queda l'estrés no sols

dels majors, sinó també dels nins, que agafen aquest estrés dels seus pares, dels padrins...

He de resaltar la senzillesa dels mallorquins, amb el cor obert, que t'acullen amb cordialitat i amabilitat. T'ofereixen allò que posseeixen. Et donen un petó (l'òscul de la pau), que a Alemanya ja no es fa. També em sent atreta per la bellesa dels seus jardins, dels seus arbres i dels seus camps ben cultivats.

Parla'ns del teu xalet, del seu emplaçament.

La meva casa està situada en el camí de na Gatera, prop de la Torrenova. Era una vivenda vella, amb bestiar de llana, que vaig adquirir a la família Gelabert. La seva extensió és de 15.000 m². Vaig aprofitar de l'habitatge vell allò que em va agradar: la bòveda, avui cuina i menjador; la resta de la vivenda la vaig esbucar i hi vaig fer dos pisos.

La superfície restant la vaig dedicar a la construcció d'una piscina, amb camp de gespa, a la plantació d'arbres fruiters i d'ornamentació (ametlers, oliveres, garrovers i xiprers) i una petita parcel·la al conreu de plantes hortícoles (en pla recreatiu i sense adobs artificials).

A mi m'agrada la calor i per això visc a Mallorca. En començar la construcció del meu estatge el primer que

vaig fer va ésser posar la calefacció central.

Com a record de l'origen del meu habitatge encara conserv el picarol a la porta de ferro de l'entrada.

Moltes estances estan cobertes d'estuc.

Els racons més agradables per a mi són: a l'hivern, el saló i el dormitori (des del meu llit puc contemplar la llum de la lluna) i a l'estiu la piscina, envoltada de bellíssimes i variades flors. El vespre puc contemplar l'estel·lada, la qual cosa a Alemanya no és possible per les condicions meteorològiques i per l'altura dels edificis.

Quins racons de l'illa trobes més bells?

Valldemossa, Sóller (amb es seus bancals escalonats de tarongers), Formentor, la Calobra (on a l'estiu es donen concerts de música clàssica), cala Figueres, Portocolom (el segon port natural d'Espanya), etc.

Quins esports has practicat, a més del golf?

Aquí, a Mallorca, som sòcia del club de golf de Capdepera i regularment el practico tots els dies que puc. Durant la meva joventut vaig practicar des del ballet fins al tennis, la natació, l'equitació, amb el meu cavall negre, Massada, obsequi del meu espòs.

Series tan amable de fer-nos un breu resum del que representa per a tu Mallorca?

L'Illa de la Calma, la simpatia de les seves gents, que hi ha temps per tot: per xerrar amb els veïnats i els amics. El temps és elàstic: hi ha temps per tot, per pensar, per viure, per somniar...

Penses acabar els teus dies a la nostra illa?

Sí, ja he visitat el cementiri de Son Carrió.

Quin idioma parles a Mallorca, el mallorquí o el castellà?

El castellà.

El vell marí, una absència reversible

Conselleria de Medi Ambient

El conseller de Medi Ambient, Miquel Àngel Grimalt, va presentar el mes passat el llibre "El vell marí, una absència reversible", obra de Joan Mayol, cap del Servei de Protecció d'Espècies de la Conselleria. Es tracta del quart volum de la col·lecció *Galeria Balear d'Espècies*, que anteriorment ha publicat llibres dedicats al voltor negre, el ferreret i les sargantanes de les Balears i les Pitiüses.

El conseller va aprofitar la presentació del llibre per explicar que el vell marí, o foca mediterrània, figura a la llista de les deu espècies amb major risc d'extinció de la Unió Internacional per a la Conservació de la Naturalesa i, en concret, desaparegué de les Illes Balears a mitjans del segle XX. És, per tant, l'extinció local més recent de la fauna insular. La Conselleria de Medi Ambient vol contribuir a les iniciatives per recuperar aquesta espècie i intentarà, si és viable, reintroduir-la a les Illes. En aquest sentit, la Conselleria ha proposat al Ministeri de Medi Ambient la formalització d'un conveni per impulsar un pla global sobre l'espècie a l'àmbit de la Mediterrània Occidental, ja que, molt recentment, l'espècie també s'ha extingit de la costa mediterrània del Marroc, encara que és

possible que en sobrevisqui algun exemplar a la d'Algèria. Amb aquest pla global, s'avaluaria i consideraria la possibilitat i conveniència de qualsevol actuació local de recuperació del vell marí. La prioritat és la protecció i recuperació de l'espècie, a la qual s'han de condicionar totes les iniciatives locals.

El conseller ha destacat que una recuperació i reintroducció del vell marí a les Illes Balears seria possible gràcies al canvi de mentalitat social respecte de la natura i la creixent importància de l'educació a favor del medi ambient, una situació molt diferent a la que, en el seu moment, propicià la lamentable desaparició del vell marí a les nostres Illes. En aquest sentit, Joan Mayol ha indicat que la persecució directa fou la principal causa de la desa-

parició del vell marí a les Illes Balears en els anys 50 del segle XX. A més, Grimalt ha assenyalat que els esforços de la Conselleria per garantir la protecció i el bon estat mediambiental de la Mar Balear han de servir per crear l'hàbitat adient per a la recuperació i manteniment d'aquesta espècie a les nostres aigües. Zones concretes com Cabrera, el nord de Menorca i la costa d'Artà han estat apuntades per Grimalt i Mayol com a espais marins que podrien servir per a la recuperació del vell marí, a la qual cosa s'afegeix l'existència d'importantes reserves marines a les Illes Balears.

El llibre inclou mig centenar d'imatges, algunes d'elles d'exemplars capturats a les Balears fins a la meitat del segle XX, i moltes altres de vells marins en el seu ambient natural a les costes de Grècia, Turquia i el Sàhara. Les fotografies han estat aportades per un total de deu fotògrafs i cal esmentar les de Manu Sanfèlix, de Formentera, i Francesc Avellà, que han treballat en estudis sobre l'espècie en distintes àrees de la seva distribució actual. El llibre és en català, però s'hi han inclòs texts en castellà, anglès i alemany per facilitar la seva comprensió als no catalanoparlants interessats en l'espècie. La Direcció General de Pesca i la Direcció General de la Mar també han contribuït a l'edició de l'obra, que es troba a les llibreries a un preu subvencionat per tal de fer-la assequible a persones i entitats interessades.

Per enguany mateix, i amb la finalitat de contribuir a la difusió del vell marí, la Conselleria de Medi Ambient ha previst una exposició itinerant sobre aquesta espècie en col·laboració amb la Fundació Territori i Paisatge.

*Joieria
Bemenias*

*llistes de noces
objectes de regal*

Rector Pasqual, 8 - Sant Llorenç

Malalts des córrer

Si ja hi havia moltes febres esportives per Sant Llorenç (futbol, tennis, bicicleta...), ara encara n'hem d'afegir una altra: córrer. I no em referesc a fer-ho darrere cap pilota ni res per l'estil. Senzillament així, córrer. Suar per plaer. Tot va començar amb alguns membres ciclistes dels Fletxerets que, cansats de només anar amb bicicleta, decidiren complementar-se amb un poc de footing. En aquest grup se n'hi afegiren d'altres (molts provinents de la Penya del Cardassar) i des de fa una mesos formaren una colla fidedigna que un parell de pics per setmana va a córrer pel camp llorençí (encara que hi ha rumors que molts, a part, entrenen d'amaçat). Els reconeixereu pels vistosos petos lluminosos que duen posats o per les llanternes que duen penjades pel cap (a l'estil miner). Ara que hi pens, en aquest ritme, entre corredors i caminadors, les camades llorencines quedaran de gom a gom i no hi podrà passar ni Déu. No, si encara les haurem d'ampliciar...

La darrera notícia que tenc sobre ells és que, fins i tot, es volen agrupar i formar un equip oficial. I és que sembla que aquests joves van de veres i, si no, basta veure el bon paper que varen fer a la darrera duatló celebrada a Son Negre, a Felanitx. La cursa estava dividida en tres sectors:

- 4,6 quilòmetres d'atletisme.
- 23 quilòmetres de bicicleta de muntanya.
- 2,3 quilòmetres d'atletisme.

Com he dit abans, l'actua-

ció dels representants llorencins va ser més que acceptable. En Jeroni Pep va quedar en un meritori tercer lloc (a menys d'un minut del primer), n'Onofre Nadal, el dotzè, i en Jordi "Minero", dinovè. Aquests són els temps dels llorencins:

-Jeroni Pep (3r lloc)	1:17:34
-Onofre Fullana (12è)	1:21:19
-Jordi Minero (19è)	1:24:05
-Joan Gomila "Juanillo" (24è)	1:26:00
-Joan Sancho (29è)	1:27:13
-Joan Riera "Moreno" (35è)	1:30:27
-Joan Baptista "Juandel" (38è)	1:31:37
-Toni Gomila "Botó" (41è)	1:33:25
-Toni Ximelis (48è)	1:42:43

El Cardassar empitjora

Si el mes passat xerràvem de certs senyals de recuperació del Cardassar, tot se n'ha anat en orris aquest darrer mes de febrer. Tres derrotes i un empat és un bagatge massa pobre per un equip que aspira a fer una remuntada èpica. I el pitjor és que la distància respecte als llocs de salvació s'ha incrementat encara un poc més (ara està a set). Per tot això, en l'ambient ja es comença a notar cert pessimisme, a pesar que des del club s'intenti vendre esperança. Tampoc els queda més remei ja que mentre hi ha vida, hi ha esperança, i si ells no la mantenen, qui ho farà? Ara bé, en aquestes alçades ja s'ha de reconèixer que per salvar-nos necessitam un miracle (parescut al del Mallor-

queta de fa uns anys, amb en Cúper a la banqueta).

I com que quan vas malament, tot són males notícies, la darrera de totes és que l'altre dia en Hassís, defensa de l'equip granota, va ser expulsat, segons l'acte, per escopir l'àrbitre. Des d'aquí aconsell al club que, més enllà dels resultats, intenti controlar les formes, ja que seria una llàstima que un equip històric com el nostre tacàs la seva imatge amb absurdes bregues i agressions arbitrals (enguany ja duim dos incidents d'aquest tipus) que tanmateix no condueixen a res de bo, ans al contrari (els àrbitres encara ens tendran més mania que la que ens tenen). Si baixam, almenys fem-ho amb estil.

Comença el torneig de tennis de Pasqua

I per acabar (aquest mes venia ben carregat de notícies) voldria comentar que ja torna estar en marxa un nou torneig de tennis, el de Pasqua, el qual, sorprenentment, ha tengut encara més èxit que el de Nadal (en total són 33 participants). Per ara, ja s'han disputat les eliminatòries prèvies i en la constitució dels grups hi ha hagut algunes sorpreses. Jugadors com en Toni Font, Pisca petit, Mateu Àngel, Pep Lluís o Mestre han aconseguit fer el bot del grup B a l'A. Enhorabona per tots ells! També cal destacar que hi ha debutants que s'estrenen al torneig llorençí. Es tracta d'en Rafa Alonso, na Núria i en Jose Antonio Cardo, els quals han quedat emparellats en el grup B.

Així les coses, en el grup A tornam tenir els eternals favorits de sempre (no importa ni mencionar-los) i, si no passa res de nou, sembla molt clar que en Trompes repetirà títol. En canvi, en el grup B, com que els darrers guanyadors o finalistes han fet el bot al grup Ah, s'han obert noves esperances per a jugadors com en Polit, en Rafel de s'Estanyol, i, sobretot, per a dos debutants que la feren més que bé: en Rafa Alonso i na Nuri. Com sempre: que guanyi el millor!

El tram de la bicicleta va ser molt dur

Du llu espic ingliss?

Per tapar la boca als qui asseguren que el castellà va de baixa per mor de l'abús del català, vet-aquí la carta que va escriure una senyora al programa de ràdio de Luis del Olmo per a què la llogessin en directe:

"D'ençà que les insígnies s'anomenen *pins*, els maricons *gays*, els menjars freds *lunchs* i els repartiments de cinema *castings*, aquest país ja no és el mateix: ara és molt, moltíssim més modern.

Abans, els nins llegien tebeos en lloc de *còmics*, els estudiants aferaven *posters* pensant-se que eren cartells, els empresaris feien negocis en lloc de *business* i els obrers, tan ordinaris, el migdia treien la fiambrera en lloc del *tupperware*.

Jo, a l'escola, vaig fer *aerobic* moltes vegades, però, beneita de mi, em pensava que feia gimnàsia. Ningú és realment modern si no diu cada dia un centenar de paraules en anglès. Les coses, en un altre idioma, ens sonen molt millor.

Evidentment, no és el mateix dir *bacon* que panxeta, encara que tinguin el mateix greix, ni vestíbul que *hall*, ni inconvenient que *handicap*... Des d'aquest punt de vista som moderníssims: ja no deim pa de pessic, sinó *plum-cake*, ni tenim sentiments, sinó *fellings*.

Treim *tickets*, compram *compacs*, menjam *sandwiches*, anam al *pub*, practicam el *rappel* i el *rafting*, en lloc d'acampar feim *camping* i, en venir el fred, ens mocam amb *kleenex*.

Aquests canvis de llenguatge han influït en els nostres costums i

han millorat molt el nostre aspecte. Les dones ja no empren calces, sinó *panties* i els homes ja no duen calçons blancs, sinó *slips* i, després d'afaitar-se, es posen *after-shave*, que deixa la cara molt més fresca que el tònic facial.

L'espanyol modern ja no corr, perquè és de covards, però fa *footing*; no estudia, però fa *masters* i mai no aconsegueix aparcar, però sempre troba un *parking*.

El mercat ara és el *marketing*; l'autoservei, el *self-service*; l'escalafó, el *ranking* i el representant, el *manager*. Els importants són *vips*, els auriculars *walkman*, els llocs de venda *stands*, els executius *yuppies*; les tetes *baby-sitters* o fins i tot *nannies*, quan els modern qui

parla és un *pijo* rematat.

A l'oficina, el director sempre està a *meetings* o *brain storms*, gairebé sempre amb la *public-relations*, mentres l'*assistant* envia *mailings* i organitza *trainings*; després se n'anirà al gimnàs a fer *gim-jazz* o *spinning*, i es trobarà amb totes les de la *jet*, que vénen de fer-se *liftings* i potser també amb alguna *top-model* amant del *yoghurt light* i el *body-fitness*.

L'arcaic aperitiu ha donat pas als *cocktails*, on s'amaren de *bitter* i de *rost-beef* que, maldament sembli el mateix, no engreixa tant com la carn.

Vostès, sense anar més enfora, treballen a un *magazine*, no a un programa. A la tele, quan el presentador

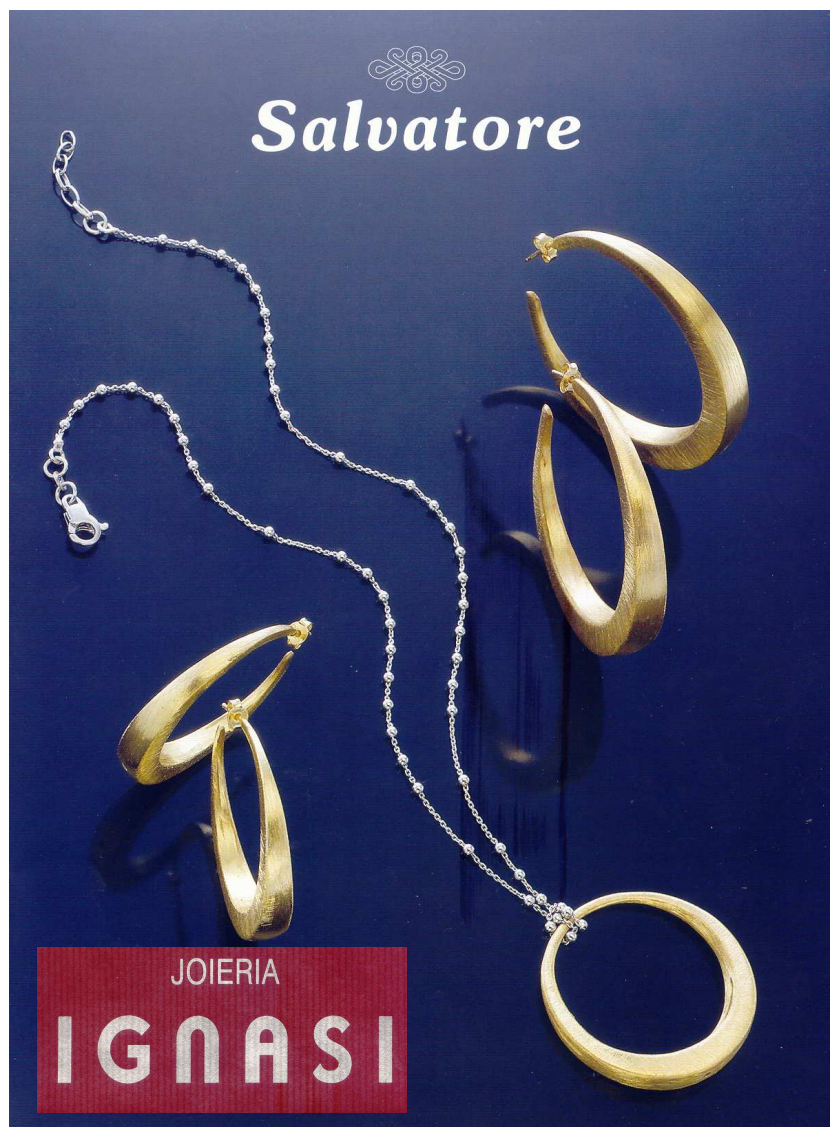
repeteix algunes vegades *O.K.* i balla com una baldufa per l'escenari, la cosa s'anomena *show*, molt distint, com vostès saben, de l'antiquat espectacle; si el *show* és *heavy* és que conté molta popa i si és *reality* sembla el difunt diari *El Caso*, però en modern.

Mentrestant, per descomptat, ja no posen anuncis, sinó *spots*, els quals, a més d'esser millors, et permeten fer *zapping*. Aquestes coses enriqueixen molt.

Per esser rics del tot i treure'ns el complex tercermundista que tenguérem temps enrera, només ens queda dir amb accent americà l'única paraula que hem exportat al món: la paraula "sesta".

Esper que us hagi agradat... Jo, abans de llegir-lo, no sabia si patia *stress* o si era que ja en tenia els collons plens".

Rebut per correu-e
Trad. de Josep Cortès

Pau de Tars i l'hel·lenisme

Crom el Nòrdic

La creença comuna sol pensar que, entre els primers cristians i els filòsofs grecs de la nostra era, no hi havia gaire contacte, que s'hauria d'esperar uns pocs segles. És una afirmació exagerada, que s'hauria de matisar una mica. Encara que desconec quina relació tenia Jesús en persona amb la filosofia, sens dubte Pau de Tràs (sant de l'església catòlica, anomenat també "Saule") era un entès de l'hel·lenisme: les seves diatribes demostraven un cert coneixement de la doctrina estoica i neoplatònica, i també de la llengua i la literatura gregues. Comentem una mica quin fou el rastre que deixà l'hel·lenisme en Pau de Tars.

La implantació i triomf de l'hel·lenisme en el món greco-romà fou un procés paulatí a costa d'uns quants segles. Els pares grecs es trobaven amb un problema: ja que la fe de Crist és la veritat mateixa, com s'ha de considerar la filosofia: com un conjunt de teories que, tot i el seu parcial error, contenen part de realitat, o bé com a doctrines perilloses que cal erradicar del tot? L'opinió dels primers cristians fins l'arribada de l'era medieval era ben diversa, però la majoria demostraven en els seus escrits una certa influència del pensament grec, tot i que sempre posant per sobre els dogmes de Crist i la trinitat.

Com l'estoïcisme i com certs megàrics i sofistes, el cristianisme és una doctrina cosmopolita: "No hi ha

homes de diferent classe social, ni de diferent color de pell, ni de diferent país, ni de diferent sexe: tots els éssers humans són un en Crist". L'important en l'home és la salvació, i no s'ha d'interposar enmig de la salvació cap problema mundà, ni tant sols el desig del plaer: l'important és merèixer la salvació. Si per Epicur els plaers, les diversions i les amistats són l'important de la vida, Pau de Tràs afirma que cap d'aquestes coses s'ha de posar per sobre de la missió salvadora en cap cas. Així, com Epictet o Diògens el cínic, Pau recorre el món dedicat a l'abstinència i a la missió de divulgació doctrinal i moral. Pau de Tars es considera un escollit dels déus i no li preocupa l'escarni del món: el nostre cristià sap que les missions morals no solen sortir massa bé: Diògens el cínic era la riota de la gent, Sòcrates i Jesús varen ser condemnats en no ser acceptada la seva doctrina moral, i també Pau de Tars és conscient que ensenyar a la gent obediència, autodomini, creences morals i acceptació no és fàcil.

Com en el conte cristià del Velló d'Or, conegut per Pau, els homes romanen bojós per l'ambició i l'afany de riquesa, i la salvació (segons Pau) està en obeir el missatge salvador dels predicadors i complir la missió en la Terra. (Precisament, ell era un dels predicadors, com es pot suposar).

En realitat, Pau de Tars no busca (a diferència dels neoplatònics i de

la majoria de filòsofs religiosos de tots els temps) endevinar quina és la natura del món, sinó només de salvar l'home. Igualment a Epictet (a diferència dels primers estoics) refusa d'interessar-se pel problema de la naturalesa de déu i s'interessa pels problemes morals i espirituals de la religió.

La vertadera diferència del cristianisme primitiu de Pau de Tars amb la dels hel·lens religiosos és, no pas tant la pràctica específica dels costums morals (l'abstinència dels plaers materials o dels assumptes mundans com ara la política, costums que també eren presents, tot i que amb bastanta menys intensitat, en l'epicureïsmes) sinó en la forma específica de la salvació. Els homes són salvats per déu, i qualsevol altra forma de divinificació del món és pecat (el que no impedeix que el cristianisme utilitzés moltes idees hel·lèniques en la seva creació).

En definitiva, Pau de Tars era un cristià allunyat del món que vivia la seva salvació personal i que aplicava el refrany "qui menja poc, paeix bé". Poc a poc, amb passos lents però fermes, la religió anava vençant la resistència del món greco-romà, fins que arribat Constantí al poder la religió cristiana s'assentà al poder, el que representà la victòria del cristianisme i la derrota del neoplatonisme i de la religió greco-romana. Però això, com se sol dir, és història.

Tal dia com avui

Josep Cortès

ARA FA 75 ANYS

* Que l'Ajuntament va acordar traslladar el mercat d'animals de la Plaça Nova a la de Jaume Santandreu, creada recentment, però pel juliol anul·laren l'acord perquè en aquesta no hi havia ombres i feia massa calor (25.02.23).

ARA FA 50 ANYS

Que es va inaugurar la Sala Rigal, amb la projecció de la pel·lícula

"La túnica sagrada" (02.58). L'any passat l'Ajuntament la va comprar amb la intenció de construir-hi un centre cultural.

ARA FA 30 ANYS

* Que Ignasi Umbert va presentar la delegació local de la Unió General de Treballadors, UGT (02-78)

ARA FA 15 ANYS

* Que s'aprovà l'acta fundacio-

nal de l'associació filatèlica "Gent Cardassana" (04.02.93). Des del seu començament ha estat presidida per Eduard Perales.

ARA FA 10 ANYS

* Que l'Ajuntament de Béjar, Salamanca, dedicà una placeta prop del Castañar al teatí de Sant Llorenç Francesc Clapés, *Migollo*, que hi va viure des dels voltants dels anys 60 fins a la seva mort, pel març de 1993 (25.02.98).

La societat de caçadors "La Veda" es va acomiadar de la temporada de caça, com ja és habitual, amb unes grans matances per a tots els propietaris de les finques i els col·laboradors de l'esmentada societat. L'acte va tenir lloc a la fàbrica "Pretensados Sa Cova" S.A., que es va adaptar per a l'esdeveniment.

Devers les 7:30 es començaren els preparatius per a l'elaboració de l'arròs brut, els escaldums i els bunyols per poder donar dinar als 550 assistents que es reuniren per gaudir d'aquesta diada.

A les 14:00 va inaugurar l'acte Mateu Oliver Gayà, secretari de la Societat de Caçadors, qui va donar les gràcies a tots els propietaris de les finques per deixar practicar dins els seus terrenys un art tan tradicional com el de la caça.

També va manifestar el seu agraïment al regidor d'agricultura, Sr. Pep Jaume, així com al batlle del municipi de Sant Llorenç, Sr. Mateu Puigròs, per la seva col·laboració i preocupació per a la realització d'aquest esdeveniment.

Acte seguit, el secretari de la societat va presentar una relació de tots els actes realitzats durant els darrers 12 anys, degut a què ha acabat el període legislatiu i ha arribat el moment del canvi. Va dir a tots els presents que, tan ell com la resta de directius de la societat, deixen aquesta lliure de despeses i va recalcar les distintes accions realitzades durant aquest temps.

Accions medi ambientals:

- manteniment del medi rural cultivant més de 30 hectàrees anuals.
- repoblació de les espècies cinegètiques per a equilibrar l'ecosistema.
- lluita contra el cuc de pi amb escopetes per a salvar els nostres pins.

Accions esportives:

- 42 campionats puntuables a nivell balear en diferents modalitats de caça.

Accions Institucionals:

- la societat té representació a la junta de govern de la Federació Balear de Caça i a la Associació de societats de Mallorca.

- Col·laboració a la Diada del Caçador.

El secretari es va acomiadar recalcant que totes aquestes tasques s'han pogut dur a terme gràcies a les ajudes rebudes tant per part del Consell de Mallorca com del Govern Balear, ja

que aquesta societat té les portes obertes a totes les institucions. També va dir que això es deu a l'esforç realitzat amb un sol objectiu que és el d'ajudar al món rural i al de la caça.

Tot seguit va cedir la paraula al president, Sr. Juan Oliver, qui va donar les gràcies a tots els propietaris de les finques així com a tots els col·laboradors pel seu suport incondicional al món de la caça i es va acomiadar anunciant que possiblement aquest seria el darrer any de presidència, ja que són molts els anys al davant d'aquesta societat i és el moment per donar pas a gent jove amb idees i propostes noves. Amb això va demanar als propietaris de les finques que acullin la nova junta directiva com ho han fet amb ell. La gent va respondre amb un fort aplaudiment.

Després va cedir la paraula al regidor d'agricultura, Sr. Pep Jaume, qui va agrair tota la tasca realitzada per la

societat i va convidar els caçadors a participar contra la plaga del cuc del pi que tan de mal fa als nostres pins.

L'acte es va donar per finalitzat amb la intervenció del batlle, Sr. Mateu Puigròs, qui va recalcar tot l'esforç i el treball realitzat per aquesta societat i les poques queixes que hi ha hagut per part dels propietaris de les finques. També va agrair el suport institucional que està rebent tan el món rural com el món de la caça pel que respecta al bé de l'ecosistema.

Ja per acabar es va donar pas a la degustació del l'excel·lent dinar elaborat per la organització.

El Sr. Juan Oliver va concloure l'acte festiu donant les gràcies una vegada més als propietaris de finques, a tots els col·laboradors, cuiners i a la junta directiva per tot el suport demostrat durant aquest 12 anys de presidència.

Recollida d'oli vegetal i domèstic

Des de l'àrea de medi ambient de l'Ajuntament de Sant Llorenç s'ha posat en marxa una campanya de recollida d'oli vegetal domèstic a les escoles i també en el municipi en general.

S'han repartit 626 recipients d'1,5 litres entre les tres escoles del municipi amb l'objectiu que cada família utilitzi aquest recipient per dipositar-hi l'oli usat. Una vegada plens, poden ser portats a l'escola on seran recollits o bé poden anar al punts de recollida que s'han posat a cada nucli de població. Aquest oli recollit és entregat a l'empresa Gon Oli Balear que el portarà a la Planta de Biodiesel i així es converteix l'oli en biodiesel. Juntament amb el recipient s'ha entregat un full informatiu on s'explica el perquè del reciclatge de l'oli.

Un dels problemes de l'oli és

que el seu abocament per l'escurador provoca mal funcionament de la depuradora i del clavegueram; per la contra, la conversió de l'oli a biodiesel és una manera de contribuir a paliar el canvi climàtic amb la disminució del consum de combustibles fòssils i també de disminuir la contaminació.

Per tal de completar la iniciativa de la campanya, els vehicles de la brigada municipal des de l'any passat funcionen amb biodiesel.

A l'escola, fel febrer... d'excursió ens n'anem!

Aquest mes de febrer tots els cursos de l'escola hem anat d'excursió. Hem anat a moltes bandes i ens ho hem passat d'allò més bé. Per a què sapiguen com ha anat tot hem anat entrevistant a alguns mestres. Esperem que vos agradin.

Per començar hem anat a Infantil i hem xerrat amb na Mercè i na Damiana.

Heu anat d'excursió aquest mes?
Sí.

A on?
A "Tot Bausa" a Palma

Què vareu fer?
Vàrem anar a un parc de diversió infantil i varem jugar i saltar.

Què us ha agradat més?
Tot ens ha agradat molt.

Amb quin transport heu anat?
Amb autocar

Quines classes hi heu anat?
Totes les d'infantil.

Us agradaria repetir?
Sí.

Per què?
Perquè ho vàrem passar bé.

Quin és el millor record que vos en duis?

Tot va estar molt bé.

Uep!! Hem anat a parlar amb el primer cicle, però just acaben de pujar a l'autocar. Ens sembla que haureu d'aguantar el misteri fins al mes que ve... Però no passeu pena que encara n'hi ha, de coses per saber! Del Segon Cicle de Primària hem entrevistat n'Antònia Melis de 3r A:

Heu anat d'excursió aquest mes?
Sí.

A on?
A Palma.

Què vareu fer?
Vàrem anar a visitar el diari de Mallorca i l'estadi del Reial Mallorca, l'Ono Estadi, per conèixer com s'elabora un diari i veure les instal·lacions de l'estadi del Mallorca.

Què us ha agradat més?
El diari.

Per què?
Perquè crec que els nins ja coneixen l'estadi del Mallorca i així coneixien el diari. En canvi, la tasca que du fer un diari és més difícil d'entendre i com-

prendre.

Amb quins transport heu anat?
Amb autocar.

Quines classes heu anat?
Tercer i quart.

Us agradaria repetir?
Sí.

Per què?
Perquè considero que la visita a un diari s'ha de fer.

Quin és el millor record que vos en duis?

Va ser l'explicació que vàrem tenir, i l'obsequi que els nins i professors vàrem rebre.

A na Bel li hem demanat sobre el Tercer Cicle. Si voleu saber com va anar, continueu llegint...

Heu anat d'excursió aquest mes?
Sí.

A on?
A Sóller i al Port de Sóller.

Per què hi vareu anar?
Perquè era una sortida programada del principi de curs i per veure el tren i el port. I perquè els agradaria als al·lots.

Què us ha agradat més?
Anar en tren i el port.

Per què?

Perquè és molt bonic.

Amb quins transport heu anat?

Amb autocar, amb tren i amb tramvia.

Quines classes hi heu anat?

Sisè i cinquè.

Us agradaria repetir?

Sí.

Per què? Perquè va ser molt agradable i vàrem passar gust.

Quin és el millor record que vos en duis? El paisatge i també veure que els nins varen disfrutar.

I fins aquí hem arribat per aquest mes. Ja sabeu que ens queden coses pendents, així que esteu a l'aguait. L'excursió de primer cicle i altres coses de l'escola vos les contarem el mes que ve. Fins aviat!!

Enry, Lluís, Guiem, Mitchell i Matías

...i, cada dia, un gra més

**full informatiu núm. 12
febrer 08**

Benvolguts lectors,

Aquest full és per informar-vos d'una nova aventura mediambiental que volem començar amb la vostra col·laboració: LA RECOLLIDA D'OLI DOMÈSTIC A L'ESCOLA.

* Per evitar la contaminació que produeixen els olis a la xarxa de clavegueres i a la depuradora.

* Per reduir els desplaçaments al Parc Verd, únic lloc del poble on poden dipositar-se sense perill de contaminar.

* Per afavorir el reciclatge amb la elaboració de Biodiesel.

* Per potenciar hàbits de recollida selectiva.

Juntament amb aquest full, cada nin i cada nina de l'escola rep un pot hermètic, que ens ha cedit l'Ajun-

tament, per posar-hi l'oli de cuina que hagueu de tirar.

Durant la segona i la quarta setmana de cada mes es recolliran a l'escola els pots plens. Així els dies 15 i 30 els podran venir a recollir per dur-los al Parc Verd i, d'allà, aniran a la planta de Biodiesel de Lluçmajor (GEN OLI BALEAR).

A l'escola comptarem les quantitats recollides i les publicarem als nostres fulls mensuals.

En haver buidat els pots els tornarem a la persona a qui corresponguin per continuar la roda de recollida.

Les famílies que tenen més d'un infant a l'escola podran passar els pots sobrants a altres veïns del municipi (pa-drins, altres familiars, amics...) perquè també col·laborin amb nosaltres.

Ens ajudareu a continuar endavant amb l'aventura?

Gràcies.

Es primé premi

En Miquelet, tot content, entrà a ca seua botant, i sa mare, quan el sent li pregunta, mitx riguent: -I què tens que botes tant?-

-Que me som examinat i m'ha anat de lo millor; per lo bé que he contestat casi casi m'han donat de tots, es premi majó.-

-Casi casi t'han donat! I axò, Miquel, que vol dí?-
-Qu'es premi majó l'han dat al que està an es meu costat dins sa classe, ran de mi.

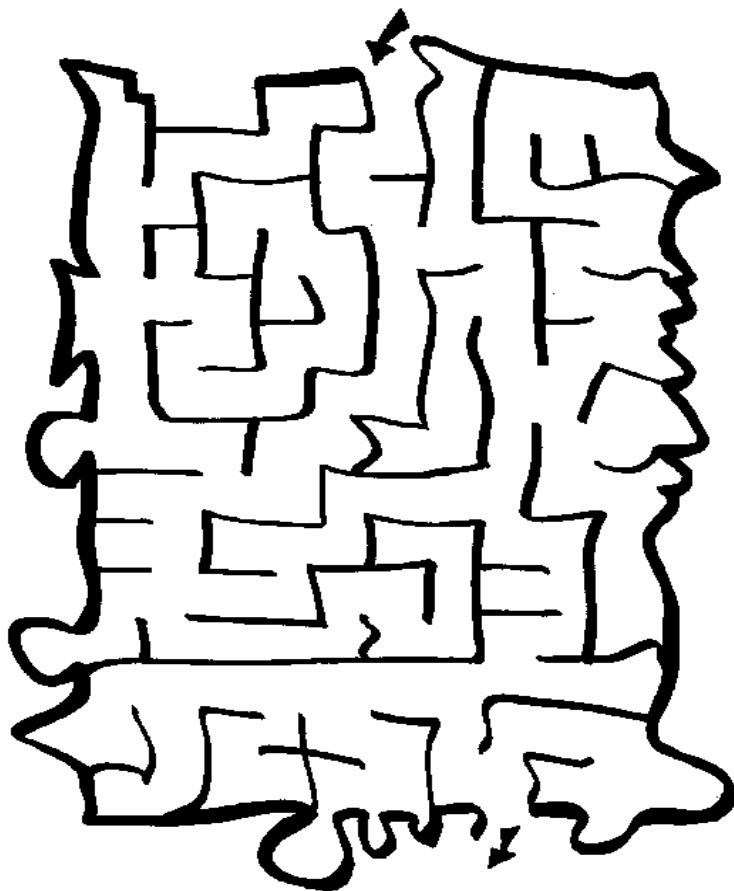
Epigrama

Un príncep pot essé rei en tenir tretze anys d'edat, i per porè essé casat ha d'essé tres anys més vei. Es que és una veritat que ningú la pot negà, qu'es més mal de governà una dona qu'un reinat!

Joan Mascaró (any 1934)

Laberint

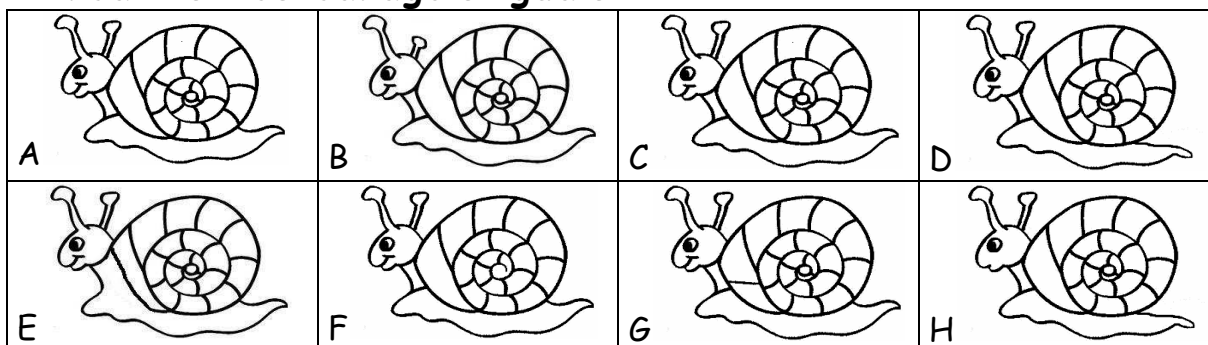
Cerca 7 òrgans del cos

A	U	E	Z	B	L	Z	I	T	H	K	R
U	K	F	E	T	G	E	H	L	K	V	O
G	Q	A	N	Y	O	Z	L	P	L	I	N
N	K	C	O	R	A	M	Y	U	G	M	Y
E	I	E	C	O	X	Z	F	L	M	K	O
L	O	S	C	K	J	H	T	M	S	Z	N
L	R	Ò	F	Z	O	M	W	O	G	Y	S
V	P	F	B	H	X	W	N	N	P	S	R
P	I	A	S	U	X	L	W	S	Z	N	H
E	N	G	C	A	M	Ó	T	S	E	Z	Q

Endevinalla

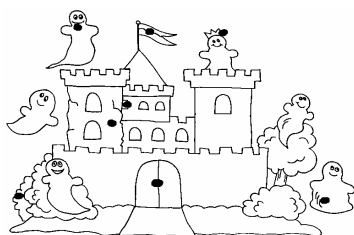
Ves si saps què és una cosa que per tot arreu es posa, però que a la mar no gosa.

Cerca els dos caragols iguals

Solucions al número anterior

- 1.- Les 7diferències:
- 2.- Cada fruita pesa:
poma 200g
pera 100 g
raïm 250 g
- 3.- Endevinalla: una maleta
- 4.- Enganyifa: a la butxaca hi tinc un bon forat

Margalida Fiol

DEMANA CITA PRÈVIA
AL TEU CENTRE DE SALUT
902 079 079

DE DILLUNS A DISSABTE DE 07.00 A 21.00H

Ràpid, senzill i barat

GOVERN
de les ILLES
BALEARS

www.caib.es

Servei de Salut de les
Illes Balears (Ib-Salut)

902 079 079 és el telèfon que l'Ib-Salut posa a disposició dels ciutadans per demanar cita amb el metge de família, pediatria, odontologia, infermeria, ginecologia i analítica.

902 079 079 es el teléfono que el Ib-Salut pone a disposición de los ciudadanos para solicitar cita con el médico de familia, pediatria, odontología, enfermería, ginecología y analítica.

Jaumet : Bon vespre a tothom. Com van aquest ànims per ses eleccions? Ja heu decidit qui voleu que guany? O sou d'ets indecisos? Bon tema per anit, no ho creis? Xesc, que comences?

Xesc: Jo me deman: A què ve ara sa vaga des treballadors des ram de sa justícia o sa medicina, si fa molt d'anys que es queixen, si no és per influir en ses eleccions? Si tant han esperat per què no esperen a dia deu? Està clara sa idea.

Julià: Voltros no vos heu donat compte que això es sa seva tàctica? No vos recordau que quan se va aprovar sa llei de sa Memòria de cop se beatificaren 492 màrtirs de sa guerra i tots de sa maitexa part? Es que es de s'altra part no entengueren, de màrtirs? No fustigaren capellans ets altres? Però això es una manera més de emblanquinar sa gent.

Ramon: En Rajoy (es de se *rompe España*) encara no s'ha temut de sa pluralitat des nostro poble. Idò s'altre dia sa policia va agafar una senyora nascuda a Almeria, pertanyent a ETA, amb son pare galleg i la varen detenir per fer proclames en català per sa independència de Catalunya. A això li dic jo pluralitat!

Tomeu: A mi lo que em fa molta pena es veure que es PP fins i tot per fer sa campanya és presoner d'El Mundo i de la Cope.

Jaumet: Sa veritat, sa meua idea era una altra: jo volia una opinió de com veis sa campanya, que si 400 euros, que no sé quants de milions d'arbres, que si reduim impostos si posam tetes perquè ses mamàs puguin fer feina, etc. D'aquest temes em creia que en parlaríeu.

Xesc: Jo, com molts altres, sa trob més una subhasta que una campanya per sebre qui ha ser es President

de sa nació; com que sa campanya ja va començar amb sa negociació amb ETA, va seguir amb so voler sebre ets intel·lectuals de s'11-M, com si ells sabessin qui van ser ets intel·lectuals d'Hiperacor, o si això interessàs molt. I veient com ha pres sa campanya, li dedic poc temps.

Jaumet: Ja veig es poc interès demostrat en aquestes eleccions; per tant, parlau d'altres temes, si vos pareix.

Mariano: Jo hi posaré un poc de picant a sa campanya: Com que en Solbes va dir que si es pollastre puja molt menjassim coní, s'oposició, sempre disposada a fer mèrits, aconsella an ets homos comprar ses sabates amb tacó, perquè amb sa propaganda des govern pes coní, segur que puja molt amunt i podríem no arribar en es coní.

Ramon: Diuen que com que censuraren els Reyes Mags (per cert, he llegit es text i no ho comprenc) enguany en lloc de dur juguetes només mos han duit factures.

Julià: Se veu que ses coses per devers la casa gran no estan que diguem tranquil·les. He sentit uns quants comentaris des personal, queixant-se de què mentres tot puja a ells els baixen es sou. (És segur que no han entès ses explicacions des dirigents).

Jaumet: Com que anit no hi ha manera de centrar-mos en un tema, jo també amollaré sa meua: S'altre dia me vaig tèmer que es manacorins donaven es premi de Dimoni Gros an es nostro rector. Es clar, tants d'anys de ser dirigits espiritualment per un Àngel, ara per compensar, mos dirigirà un molt respectat Dimoni Gros de Manacor.

Xesc: Al·lots, una nit perduda. Meiam si sa pròxima venim més espavilats. Si no hi ha més idees, ja podem seguir amb lo normal, de frases i dites, a veure si això mos surt millor.

Ramon: Una vegada més s'aficio a sa política no mos ha permès escriure es nostros records infantils o juvenils. Un altre pic serà.

Jaumet: Jo començaré amb un pensament: Som tan imbècils ets humans com per sebre convertir un miracle com sa televisió en una porqueria, per treure lo més baix de sa gent. Demana sa lluna, demana lo impossible. Lladra

a sa lluna, protesta inútilment. Estar a sa lluna, badar.

Xesc: Qui t'estima et farà plorar. S'han de badar cent ulls i a vegades encara no basten. En terra s'aturen.

Julià: Cada persona és un món. Qui mira prim se cansa sa vista. Allà on no n'hi ha, que no n'hi cerquin.

Ramon: Sempre surt es partit, quan sa fadrina és casada. Cadascú guardi lo que ha mort. Qui l'ha fet, que l'engronç.

Tomeu: Homo pelut, valent i agut; homo pelat, pardal acabat. A un anegat, dóna-li aigua (Carde). Qui no té que esperi (Contraris).

Mariano: Un matrimoni blanc té un fill ben negre. Ell, tot preocupat i confós, no s'atura de fer reflexions i sempre li surt: això es impossible, noltros no tenim cap avantpassat negre. Quan sa mare el veu tan enfonsat, amb cara de llàstima, l'agafa i li diu: Tranquil, fill meu, tot té una lògica. Quan tu eres petit sempre mames a una cabra negra i ara te surten es banyons.

Joan Roig

**Vetlades
en
el
Molí
d'en
Bou**

Dia 18 d'abril a les 21.00

Antoni Galmés
cèl·lules mare
i teràpia cel·lular

Per apuntar-se: 971 838045
Places limitades

NAIXEMENTS

* Dia 21 de gener va néixer a Son Carrió en Pau Rocha Aranalde, fill d'en Rufino i na Cintia-Desirée. Salut.

* El dia 22 de gener va comparèixer en aquesta vall de llàgrimes n'Aina Santandreu Sánchez, filla de n'Andreu i n'Aina Maria. La nostra més cordial enhorabona.

* Dia 2 de febrer va néixer a Sa Coma na Marina García Nebot, filla d'en Roberto i n'Antònia Aina. Salut.

* El dia 6, a Sant Llorenç, va veure la llum na Maria Antònia Sureda Umbert, filla de n'Onofre i na Catalina. Enhorabona.

* Dia 7 de febrer va néixer a Sant Llorenç na Fatima Hajj, filla de n'Abderrazak i na Hajji. Salam.

* El dia 12 de febrer n'Antoni Rosselló i n'Ana Bernaola tengueren una filla a Sa Coma i li posaren per nom Nerea. Salut.

* El mateix dia, a Sant Llorenç, va néixer en Francesc Campillo Flores, fill d'en Rodolfo i n'Aina. Enhorabona.

* I el mateix dia, també a Sant Llorenç, va néixer n'Antoni Femenias Febrer, fill d'en Pere i na Maria. Salut.

* El 16 de febrer, a Sant Llorenç, va néixer na Jessica Jiménez Uciechowska, filla d'en Sebastà i n'Aina. Enhorabona.

* El dia 9 de febrer en Miquel Santandreu i na Joana Maria Bennàssar tengueren un fill a Sant Llorenç i li posaren per nom Francesc. Salut.

DEFUNCIONS

* Dia 31 de gener va morir a Cala Millor na Gerdrud Siegrid Sparr una alemanya de 70 anys. Descansi en pau.

* Dia 3 de febrer va morir a Sant Llorenç en Bartomeu Ferrer Pas-

qual, de 54 anys. Descansi en pau.

* El dia 2 de febrer va entregar l'ànima a Déu el llorençí Pedro Galmés Brunet, de malnom *Robí*, a l'edat de 92 anys. Feia anys que vivia a Palma. Al cel sia.

* El dia 7 de febrer va morir en Joan Massanet Sancho, un llorençí de 87 anys. Que puguem pregar per ells molts anys i que descansi en pau.

* Dia 8 de febrer va morir a Son Carrió n'Antoni Llordrà Galmés, de 93 anys. Al cel sia.

* El dia 15 de febrer va entregar l'ànima a Déu una llorencina de 95 anys que nomia Angela Riera Riera. Que puguem per ella durant molts d'anys i descansi en pau.

* El dia 30 de febrer va acabar la seva vida na Francisca Bauzà Febrer, una llorencina de 90 anys que vivia a la carretera de Son Servera. Que la vegem en el cel.

NOCES

* El dia 29 de gener es casaren a Sant Llorenç en José Maria Massana Reynés, de Palma i na Catalina Moyà Gómez, de Barcelona. Enhorabona.

NOTA

Si qualcú vol publicar notes en aquesta secció ho pot notificar a

Bel Nicolau i Aina Simonet

Esquerra Unida Els Verds

La candidata al Congrés dels Diputats per EU/EV, Marisol Ramírez, acompanyada d'un grup de militants de Sant Llorenç i comarca, varen penjar una bandera republicana al castell de la Punta de n'Amer, com un acte simbòlic per reivindicar la necessitat d'aconseguir la III República. El programa d'EU/EU, segons recordà la candidata, "defensa els valors republicans i persegueix aquest model d'estat". És l'hora de trobar una democràcia no aparent, sinó real, laica, com una República, amb la que es produeixi una redistribució de la riquesa, necessari per qüestions tan importants com per exemple, aconseguir una xarxa sanitària i educativa pública de qualitat" afirmà Ramírez.

Abans d'aquest acte Marisol Ramírez havia visitat el mercat de Sant Llorenç i diferents locals públics de la mateixa localitat, com el local de la Tercera Edat, el Centre de Dia, l'escoleta infantil... per escoltar les seves mancances i propostes i explicar-lis les iniciatives que defensa el seu programa electoral.

Per acabar es va fer un dinar a Sa Coma amb representats de diferents associacions, militants i simpatitzants.

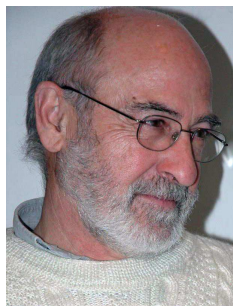

En aquest requadre els lectors hi poden aferrar un adhesiu amb la propaganda electoral que més els agradi... o deixar-ho en blanc... o passar un parentre perquè Déu els il·lumini a l'hora de votar... Tanmateix no hi cap res... Paremostro, Vós qui estau en el Cel, sia santificat el vostre Sant Nom...

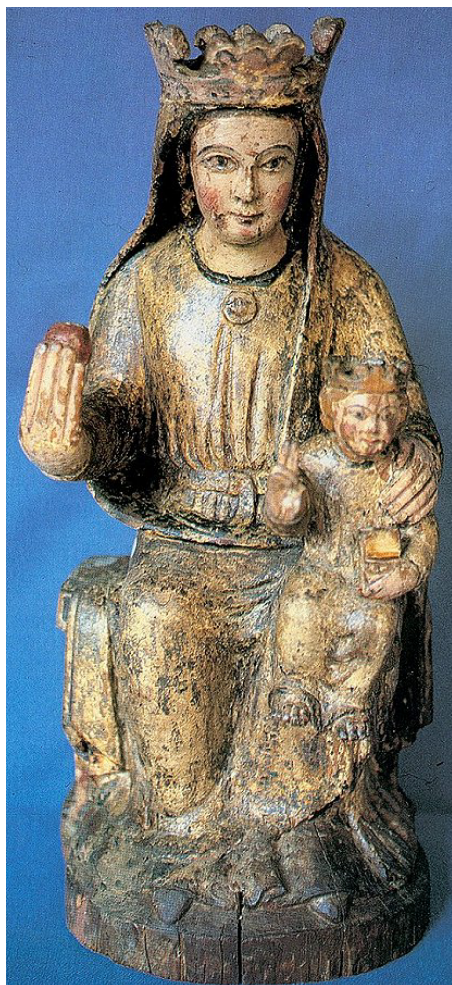

Les marededéus romàniques (I)

Josep Cortès

Arreu dels Països Catalans i també per altres indrets de la península i d'Europa abunden les talles de marededéus romàniques, venerades des dels inicis de les conquestes dels cristians, i la majoria presenten unes característiques molt semblants a la nostra, no només en l'aspecte de la imatge sinó també en el que es refereix a trobades miraculoses. Perquè el tema afecta

Mare de Déu de Caregue (Lleida)

directament a la tradició de la Mare de Déu Trobada, m'he entretingut cercant informació per internet, i vet-aquí un resum del que he pogut esbrinar. Naturalment, això no pretén ésser cap estudi seriós i profund, sinó tan sols un simple article sense més pretensions que entretenir un estona els lectors interessats en el tema.

"El motiu més tractat en la imatgeria romànica és la Mare de Déu, que sol ser representada com a suport de Jesús infant. Aquest, generalment, com a les representacions de Crist en majestat, beneeix amb la mà dreta i amb la mà esquerra aguanta el Llibre de la Llei o algun altre objecte simbòlic. Aquesta imatge transmet solemnitat i grandesa i deixa de banda qualsevol sentiment humà.

L'origen d'aquest tipus d'imatges s'ha de buscar en la *Theotokos* copta entronitzada amb el nen assegut a la cama esquerra i en els mosaics bizantins, que també mostren imatges de la Verge amb aquestes característiques. El prototip fou pràcticament copiat per l'art romànic perquè s'ajustava al missatge que volia donar.

Aquestes imatges havien de representar les veritats teològiques a una població analfabeta; per això se'n reforcen els aspectes simbòlics que l'apropen més a la divinitat que a la humanitat. L'escultura informava visualment sobre un tema religiós i mirava de provocar el respecte en l'observador i potenciar la devoció i la pregària i defugia qualsevol expressivitat i moviment. Eren figures que es distanciaven voluntàriament de la seva humanitat i potenciaven la frontalitat per evitar distraccions a l'hora de contemplar-les". (www.txec.net/iespuigdelacreu).

J.S.O. té una pàgina que titula "Les marededéus negres" -que per a ell és una altra manera d'anomenar aquest tipus de talles romàniques-, i formula les característiques que solen tenir:

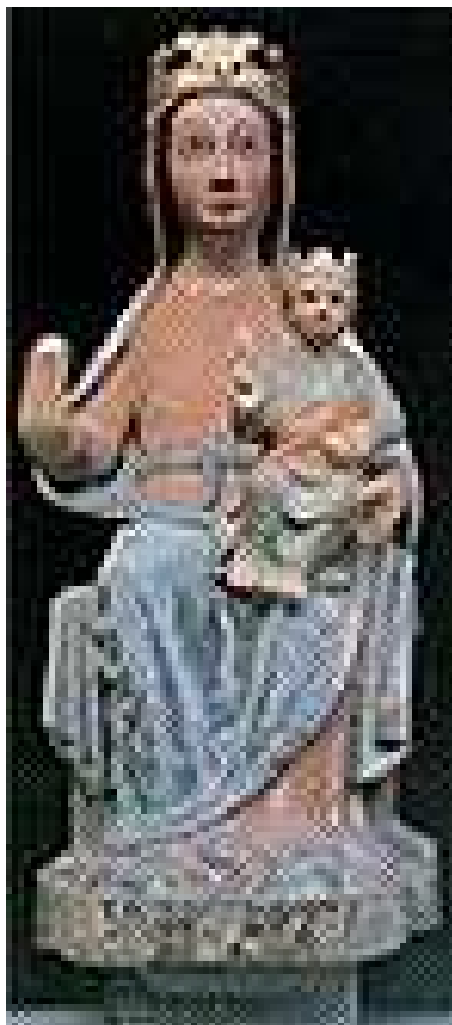
- 1.- Imatge pintada de color negre.
- 2.- Les verges són trobades.
- 3.- Trobades en coves, enterrades sota

Nuestra Señora de Atocha (Madrid)

terra, llocs on hi ha pedres, en arbres, dins, en el brancatge o les arrels, i en arques.

- 4.- Són trobades per pastors. A vegades els crida l'atenció una llum o el so d'una campana, com a Núria
- 5.- Són trobades per pagesos llaurant amb un toro o un bou.
- 6.- Es relacionen amb la presència d'éssers que es consideren àngels. (La Candelaria (Canàries). La Mercè a Barcelona (Catalunya) i a Jerez de la Frontera (Andalusia).
- 7.- Són relacionades amb animals considerats astrològicament de simbologia solar: toro, bou, bès o xais, cèrvols, gossos, coloms, abelles,...
- 8.- Fesomia oriental, mirada frontal i fixa. (Com faccions egípcies semblants a les que veiem en les estàtues dels faraons). A vegades són anomenades pel poble "egípciaques".
- 9.- Algunes són portades pels templers quan tornen de les croades.
- 10.- Se les relaciona amb Sant Lluc (A

Verge de Ginestarre (Lleida)

Mallorca tenim una verge negra dita Nostra Senyora de Lluç.

11.-Són fetes amb fusta i les llegendes els atribueixen una "fusta estranya", "desconeguda", "amb propietats màgiques".

12.- Són miraculoses. Les llegendes els atribueixen molts miracles.

13.- Se les relaciona amb la fertilitat (Refrany català: No és ben casat qui no ha portat la seva dona a Montserrat)

14.-Deixen anar un perfum especial (Hi ha qui diu que es de la fusta amb la què estan fetes).

15.-Guareixen de les malalties.

16.-No volen ser traslladades del lloc on han estat trobades. Si se les trasllada, de nit tornen a on van ser trobades.

17.-Porten noms de llocs: Núria, Montserrat...

18.- Porten noms d'arbres i plantes: Pi, Lledó (Castelló de la Plana), Roure,

Vinyet, Roser,...

19.-Estan assegudes en un trono, cadira o càtedra. En postura aristocràtica. Com de reina.

20.-Són trobades en al mateixa època: segles XI-XIII.

21.-Desproporció de la cara respecte la resta del cos.

22.-Desproporció de la mà respecte de la resta del cos.

23.-Porten alguna cosa a la mà: una pinya, una flor, raïm... un ciri de color verd (La Candelaria).

24.-El nen assegut sobre el seu genoll esquerre.

25.- El nen té tres dits de la mà dreta oberts (La mà dels Pirineus. Pantocràtor Art romànic).

26.-Porta una bola a la mà esquerra.

27.-El pentinat: Porten fetes unes trenes i van sense vel.

28.-No mostra una relació afectiva amb el nen. La verge presenta al nen com una emanació de sí mateixa de forma natural. No es miren ni s'amanuaguen.

29.-Van vestides amb vestits de colors, en els que hi ha dibuixades estrelles. A vegades aquestes estrelles són daurades i ficades sobre un fons blau cel.

30.-Els vestits originals són de colors: blanc, vermell i blau. A vegades aquests colors els poden veure sobre un vestit tot ell de color daurat. (Ntra. Senyora de Montserrat. Notre Dame La Daurade de Tolosa de Llenguadoc). Algunes porten quelcom de color verd (Ntra. Sra. de la Candelaria a Canàries, porta una espelma de color verd a la mà). El simbolisme cromàtic: negre, verd, blanc, vermell, blau, daurat es relaciona en lo essencial amb el simbolisme alquimista de la transmutació i les seves diferents fases del procés de l'*Opus Magnum*.

31.-Són anomenades "Nostra Senyora" als països de parla catalana. "Nuestra Señora" als països de parla castellana. "Notre Dame" als països de parla francesa. En llatí "Nostra Damus" aquest nom el va fer un profeta, metge, astròleg, cabalista i alquimista provençal. El seu pare, per cert, era català que va anar a viure a la Provença a fer de notari del rei Ramon Berenguer, quan aquest es va casar amb la reina Dolça de Provença. També se li diu "Nostra Dona" a alguns llocs dels Països Catalans, Occi-

Verge d'Oliola (Lleida)

tània i Provença. Jaume I va ser qui va instaurar el culte a la verge negra de Nostra Senyora de la mercè a Barcelona quan aquesta, segons diu la llegenda se li va aparèixer i li va demanar que fundés l'Orde de la Mercè.

Així doncs, se les anomenava "Nostra Senyora", no se les anomenava com ara "Mare de Déu". Aquells que les han fet anomenar "Mare de Déu" tot substituint "Nostra Senyora" són els mateixos que les han fet, les volen fer i les fan, blanquejar. D'aquesta manera els hi treuen el seu simbolisme perquè es poden relacionar amb una manera d'entendre el cristianisme que ells no volen que es conegui per part del poble.

32.-Moltes imatges originals han estat cremades amb motiu d'incendis "fortuïts"... En temps en que hi havia capellà a l'església".

Josep Cortès
(Continuarà)

El servei municipal de biblioteques, integrat per les tres biblioteques del terme, Son Carrió, Sa Coma i Salvador Galmés de Sant Llorenç, vol presentar un any més un resum de la memòria anual. Val a dir que els criteris estadístics i els paràmetres analitzats són generals per a totes les biblioteques incloses dins la xarxa del Consell.

Començarem per les consultes de matèries, destacar que més o manco, hi ha una certa paritat entre les de la secció infantil-juvenil(28.205) i la d'adults(28.908); aquestes dades són un bon indicador del grau d'utilització que es fa dels documents que formen el fons bibliogràfic de les tres biblioteques. Globalment hi ha hagut 57.113 consultes.

Per format, s'ha de destacar, que malgrat disposar de documents en formats diversos, el més utilitzat i consultat, és el suport imprès en paper, el llibre (32.038), seguit per els audiovisuals, on s'inclouen DVD i VHS, format que darrerament ja està quasi en desús (10.412); en tercer lloc hi ha les publicacions periòdiques, diaris, revistes i setmanaris (7.279), seguit per les consultes a internet(4.288). Actualment disposam de 3 punts de consulta a la biblioteca Salvador Galmés, un punt a Son Carrió i un punt a Sa Coma. En darrer lloc hi ha els audios, CD y els CD-rom(3.096).

A part de les consultes dins sala (41.252), que són els documents consultats i llegits dins la biblioteca, s'han realitzat préstecs a domicili (15.698), documents que han sortit físicament de la biblioteca. També hi ha el préstec inter-

bibliotecari, documents que transiten, d'una biblioteca a una altra, i que en definitiva supleixen la carència d'alguns títols, que evidentment tenim totes les biblioteques que conformen la xarxa. Aquest any 2007 hem deixats 163 documents, i ens han deixats 181.

Els usuaris que han fet ús d'algun dels serveis de les biblioteques, han estat 19.143, dels quals 10.499 són infants (de 0 a 13 anys), seguits dels adults 6.801(majors de 18 anys), i en darrer lloc els joves 1.843 (de 14 a 17 anys).

Les activitats de foment a la lectura que han organitzat les 3 biblioteques han estat 106, entre contacontes, tallers i conferències, algunes subvencionades per el Consell de Mallorca, altres per l'Ajuntament i altres que han anat a càrrec de les bibliotecàries, sense despeses de cost addicionals. Han participat 6.165 usuaris de totes les edats.

Per acabar, val a dir que s'han fet un total de 57.113 consultes i que 25.308 usuaris han utilitzat aquest servei municipal, a alguna de les tres biblioteques del terme.

Aquest servei municipal, ja està integrat dins el

nou concepte de biblioteca pública, on s'esdevé com el primer centre d'informació local, portal d'accés a la informació que les noves tecnologies faciliten, un centre d'activitats culturals, un lloc de convivència i encontre de la comunitat, obert i gratuït per tots.

Una recomanació als ciutadans que encara no utilitzen aquest sevei: acudiu a qualsevol de les tres biblioteques de què disposa el municipi, aprofitau els recursos que tenen i que estan al vostre abast i segur que repetireu. I als usuaris habituals donar-los l'enhorabona per formar part del col·lectiu que gaudeix i treu profit de tots els seveis dels que es disposa, a cada una de les biblioteques.

BIBLIONOTÍCIES FEBRER

Contacontes "La jaia Quaresma i el rei Carnestoltes" a càrrec de Margalida Mas

Dimecres 6 de febrer a la biblioteca Salvador Galmés a les 18 hi va haver un contacontes "La jaia Quaresma i el rei Carnestoltes". El conte va anar acompanyat per unes làmines il·lustrades, el que va fer més atractiva la narració.

Una vegada acabat d'escoltar la història, hi ha haver un taller de maquillatge, on cada nin va poder triar entre diverses màscares, la que més li va agradar. La pintaren i decoraren, per després complementar-la amb el maquillatge que les va pintar na Margalida.

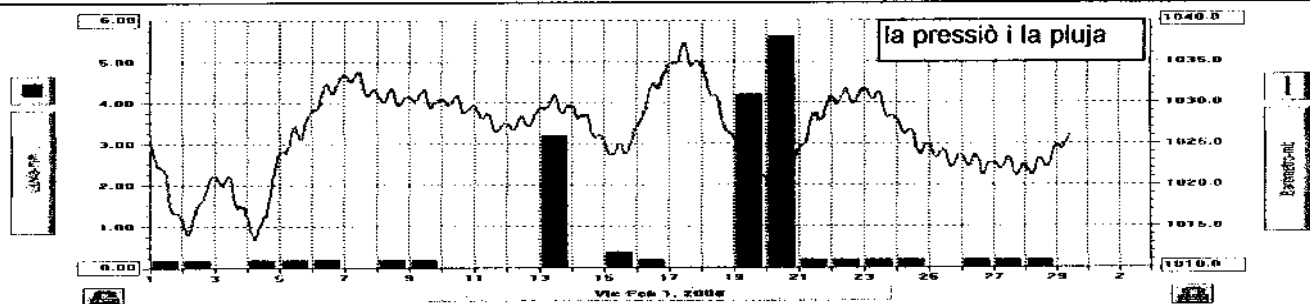
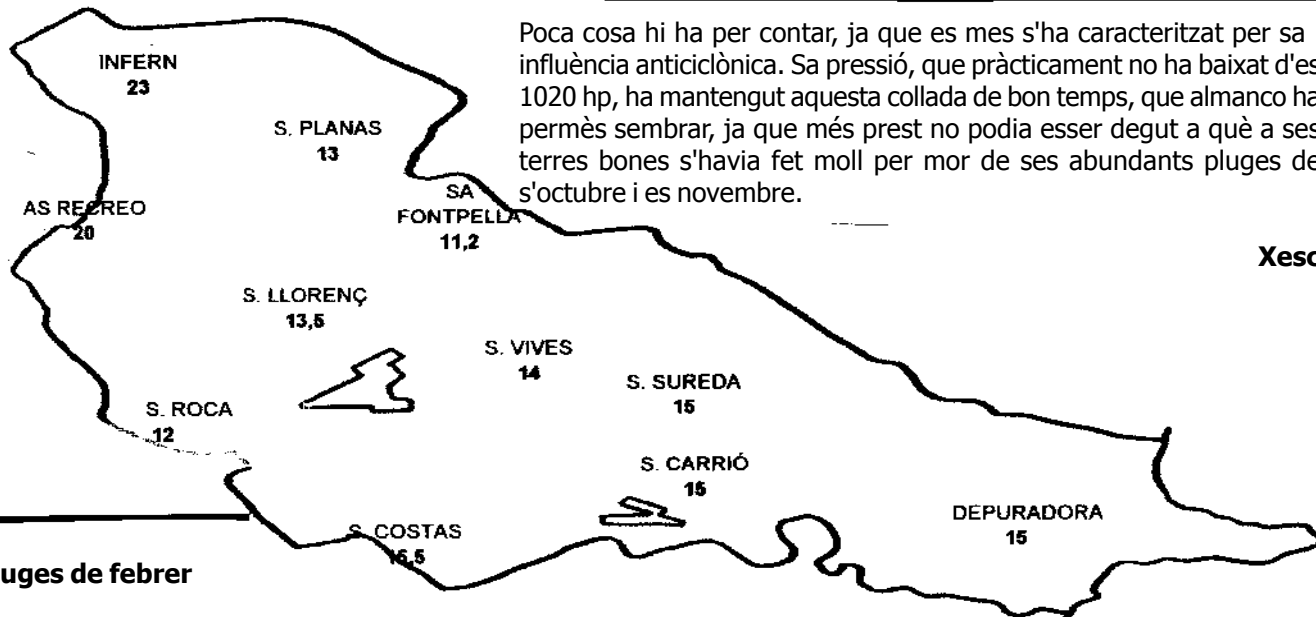
L'assistència va ser massiva, unes 60 persones.

Maria Bel Pont

cel serè: 8	cel var: 16	cel núvol: 5	tempestes: 0	granis: 0	boires: 3	gelades: 5	pluja acumulada: 38,2 l/m2
DIRECCIÓ DOMINANT DEL VENT: SE	TEMPER. MÀXIMA 19,8 °C	TEMPER. MITJA 11,1 °C	TEMPER. MÍNIMA 2,2 °C	RECORREGUT DEL VENT EN UN MES 2.714 Kms	VEL. MÀX DEL VENT, A S. LLORENÇ 37 K/h.	VEL. MÀX DEL VENT, A S. FONTELLA 44 K/h.	pols d'Àfrica aquest mes no na feta

FEBRER 2008								
								L Gelada ↳ vent ↗ Front

Amb l'assistència d'una cinquantena de persones, el dia 16 de febrer va tenir lloc a la rectoria un tast de vins mallorquins, organitzat per la delegació a Sant Llorenç de l'Obra Cultural Balear.

Hi prengueren part cinc bodeguers de diferents indrets de l'illa: **Jaume de Puntiró**, de Santa Maria del Camí, que va presentar un vi blanc i un reserva negra del 2003 de la mà de Pere Calafat. Aquesta empresa va esser fundada l'any 1980 per Jaume Calafat i actualment està regentada pels seus fills Pere i Bernat, que gestionen les vinyes amb sistemes totalment ecològics.

El segon van esser les bodegues **Galmés Ferrer**, de Petra, que començaren a produir l'any 1940. El celler pot elaborar uns 100.000 litres de vi, amb fermentació controlada en dipòsits

d'acer in oxidable i bótes de roure. Disposen de les varietats autòctones i també de merlot, sirà, ull de llebre (tempranillo) i cabernet sauvignon. Estan dins la denominació d'origen Pla i Llevant. Els va presentar Arnau Galmés.

El celler de **Can Majoral**, d'Algaida, va portar un vi blanc envellit alguns mesos dins roure francès. Aquest celler familiar va començar fa devers 15 anys, segons explicà Andreu Oliver, i les vinyes ocupen unes 30 quarterades. La producció és ecològica i tenen la denominació d'origen Pla i Llevant.

El Mateix Andreu Oliver va pre-

sentar un vi negre de la zona del **Verger**, d'Esporles, al peu de la Fita del Ram, a 400 metres d'altitud, en un microclima especial que ajuda a aconseguir vins de qualitat. Aquesta empresa elabora vins ecològics amb denominació Vi de la Terra de Mallorca.

Finalment Xavier Jara va presentar dos vins negres de **Son Sureda Ric**, una finca del segle XVIII situada a la carretera de Conies que treballa en una moderna explotació ramadera i agrícola i s'emmarca dins les denominacions Vi de la Terra Mallorca i Vi de la Terra Illes Balears

Banca March

Una pensionista de Sant Llorenç, guanyadora del premi de la targeta de March Clàssic

A la sucursal de la Banca March de Sant Llorenç es va entregar, el passat dia 15, un nou premi de la targeta March Clàssic per a Joana Adrover Miquel.

L'afortunada pensionista, clienta d'aquesta oficina, ho va rebre en efectiu per part de la seva directora Maria Cristina Oliver i pel coordinador del Servei March Clàssic, Joan Barceló.

El premi, de més de 700 euros, va ser rebut amb gran satisfacció per la guanyadora. La targeta March Clàssic reuneix, entre els seus múltiples avantatges, un sorteig setmanal entre els posseïdors de la mateixa amb combinació amb les quatre darreres xifres del número de la ONCE en el qual es pot cobrar fins al doble de la pensió de jubilació.

A la fotografia d'Antoni Màlaga podem veure el lliurament del premi a l'afortunada que va tenir lloc dies enrere a l'oficina de la Banca March de Sant Llorenç